

"ואז מצאנו את מרן רבי יחזקאל אברמסקי בוכה"

הגאון רבי מרדכי משה שולזינגר זצ"ל
בעזבדות נפלאות מגדולי ישראל

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת כי תשא תשפ"ד | גליון מס' 420 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

בלמדי בישיבת סלבודקא, נכנסנו פעם אל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ומצאנו אותו בוכה, הוא פנה אלינו ושאל 'היודעים אתם מפני מה אני בוכה?'

הגאון רבי מרדכי משה שולזינגר זצ"ל בעובדות נפלאות מגדולי ישראל

וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹקִים הַפְּמָה (לב טז)

מהו למדן? בלמדי בישיבת סלבודקא, נכנסנו פעם אל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ומצאנו אותו בוכה, הוא פנה אלינו ושאל 'היודעים אתם מפני מה אני בוכה? נזכרתי בדברי הגאון מוילנא שאמר מה זה למדן? האם אדם היודע את הטכניקה של הלימוד נקרא כבר למדן? והשיב, כמו שגזלן נקרא אדם הגוזל מחברו, אבל אדם היודע לגזול אך אינו גוזל אינו נקרא גזלן, כך אדם היודע ללמוד ואינו לומד אינו למדן'. ולשאלתינו שעל זה 'אנחנו' צריכים לבכות ולא הוא, שהרי לא פסיק פומיה מגירסא. השיב, שעל זה ראוי לכל אחד לבכות...

ואמנם כתר תורה הרי מונח ועומד ומוכן לכל ישראל - כל מי שירצה יבוא ויטול (רמב"ם פ"ג מהל' ת"ת ה"א), אבל מי שרוצה לזכות לכתרה של תורה זקוק לכמה תנאים מוקדמים.

מספרים על הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל

כדי להגיע לגדלות אמיתית בתורה צריך לחיות כל הזמן לפי תכנית, ולא לזוז ממנה. מספרים על הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ששקידתו היתה למעלה מכח האנושי ולא פסיק פומיה מגרסיה, אבל החכמה שלו היתה שהיתה לו שקידה עם שכל, שקידה מתוכננת. יש מתמידים החוששים מבטלה בתענית צבור, ולכן מתחכמים ולומדים כל ליל התענית, כדי להרויח זמן לימוד תמורת הפסד הבטלה ביום התענית. הגר"ח שמואלביץ בחכמת השקידה הרויח כפלים. מעשה בעודו בחור בישיבת מיר במוצאי ראש השנה (שלמחרת הוא תענית ציבור - 'צום גדליה') למד עד סמוך לעלות

השחר ואז סעד לבו והלך לישון עד זמן התפילה בישיבה (והיות שגם ישן מספר שעות וגם אכל לפני עלות השחר) למד במשך כל היום מבלי להתבטל כלל.

החפץ חיים אמר שהיצר הרע מסית את האדם ללמוד עד כלות הכוחות

הגאון ר' יצחק אלחנן בימי נעוריו היה חבר עם רבי ברוך מרדכי ליבשיץ שגם היה אחד מגדולי הדור המפורסמים. רבי ברוך מרדכי התווכח פעם עמו בערב יום כפור. מי יתחיל ללמוד ראשון במוצאי יום כפור. ר' ברוך מרדכי שביתו היה סמוך לביהמ"ד מיהר לביתו,

הבדיל, טעם קצת, ומיהר לביהמ"ד, והיה בטוח שיגיע ראשון, כי ביתו של ר' יצחק אלחנן היה מרוחק בקצה העיר. ומה נדהם בראותו שר' יצחק אלחנן יושב ולומד במתיקות. התברר שר' יצחק אלחנן לקח עמו בערב יום כפור יין להבדלה ומאכל להשיב נפשו, ומיד אחר מעריב, בעוד המתפללים ממהרים לביתם, הבדיל, טעם וישב ללמוד. - זה נקרא התמדה עם שכל.

על האדם לא לבזבז זמן לריק, אך גם לא לבזבז כח. החפץ חיים אמר שהיצר הרע מסית את האדם ללמוד עד כלות הכוחות, ואח"כ הוא מפסיק ללמוד, כי נגמרו כוחותיו, על כן על האדם לשמור כוחותיו שיוכל להתמיד בלמוד התורה הק', משך כל ימי חייו.

בהיותנו בישיבה, מצא אחד מבני החבורה בספר עתיק סגולה נפלאה

עוד יש לדעת, שאין כל קונצים ומעשי קסם ופטנטים כדי לגדול לתלמיד חכם. הפטנט היחידי הוא ללמוד בהתמדה ולחזור הרבה לאין שעור.

בהיותנו בישיבה, מצא אחד מבני החבורה בספר עתיק סגולה נפלאה לזכרון, לקחת חמש מינים הנקובים בשמותיהם בספר, לערבב היטב ולאכול מהם ג' פעמים ביום, ואז, כך כתוב שם, לא תשכח דבר מכל מה שלמדת.

לפני שעמדנו לנסות זאת, החלטנו לשאול אדם גדול אם נכון לעשות כן. (כל השואל בעצת זקנים אינו נכשל). נגשנו אל מרן בעל ה"קהלות יעקב" זצ"ל, וחברי הניח לפניו את הספר והראה את הכתוב בו.

מרן עיין בכתוב, ולבסוף נענה ואמר: "קודם כל צריך לדעת איזו ברכה מברכים על מרקחת כזו, שהרי יש בזה 'פרי העץ' 'פרי האדמה' ו'השכל', וצריך לדעת מה עיקר ומה טפל.

אח"כ עיין שוב, ואמר: 'מאכלות אסורות אין כאן, זה הכל דברים המותרים באכילה, אך צריך להפריש תרומות ומעשרות, ואחר שתיקה קצרה המשיך, 'להזיק זה לא יכול, אין דברים מזיקים, זה יהיה מאכל טעים ואולי אף מעדן את השכל', אבל שיהיה ברור לכם מהמאכל הזה לדעת ללמוד לא תדעו'. יש לחזור ולחזור, אף אחד לא גדול מסגולות אלא אך ורק מלחזור ולחזור ולחזור לאין שעור'.

נהיה רעש... זה שאל את זה, וזה שאל את זה...

שמעתי, מר' נחום דוד הרמן בנו של ר' יעקב יוסף הרמן זצ"ל שסיפר מה ששמע מר' ברוך בער זי"ע. אשר היה בארה"ב כמה פעמים בשביל הישיבה, והתאכסן אצלם. וסיפר, שהוא שמע מפ"ק של ר' ברוך בער שסיפר על השתתפותו באסיפת הרבנים שכינס ה'חפץ חיים' בפטרבורג, ובאותה אסיפה אמר החפץ חיים שלהכניס לימודי חול בחדרים, זו גזירה שחייבים למסור עליה את הנפש, והוא ביהרג ואל יעבור.

וסיפר ר' ברוך בער, שאחר שאמר הח"ח דברים אלו, התחיל להיות

באולם רחש - לחש, ואחד שאל את רעהו 'מאיפה הח"ח לוקח את זה', שהוא ב'יהרג ואל יעבור'? יש הרי ג' עבירות חמורות שהם ביהרג ואל יעבור, וכעת הח"ח אומר שגם זה - להכניס לימודי חול בחדרים ובישיבות - זה גם יהרג ואל יעבור. נהיה רעש... זה שאל את זה, וזה שאל את זה... עד שמישהו הציע שישאלו את החפץ חיים בעצמו. נגש אחד מהגדולים בהכנעה וענוה אל הח"ח לשאול, ואמר: 'רבי, שואלים פה, מאיפה המקור לזה?

החפץ חיים לקח את היד הקדושה שלו - כך שמעתי את ר' נחום דוד מספר ששמע מר' ברוך בער - הוא פתח את ה'קאפעטע' [מעיל עליון] שלו, ושם את היד הקדושה שלו על לבו, ואמר: 'פה זה כתוב'... 'כאן זה כתוב'... זה המקור של ה'משנה ברורה'.

היה רב אחד שהתחיל להתפלפל עם החפץ חיים

והמשיך לספר, שאח"כ היה רב אחד שהתחיל להתפלפל עם החפץ חיים בענין כדרכה של תורה, והח"ח שמע. אחרי שהרב ההוא גמר לחוות דעתו, התחיל להשיבו, ונשים לב, באיזה גאונות, באיזה פקחות וצדקות היתה תשובתו של הח"ח. אמר לו הח"ח: 'אתם יודעים שהפה הזה' - והראה על הפה שלו - 'כבר למעלה מששים שנה לא דיבר אפילו דיבור בטל אחד' לא דיבור אסור - על דיבור אסור לא מדברים בכלל. למעלה מששים שנה...

ומה זה נוגע לקושיות שהרב ההוא מקשה. הוא הרי מקשה קושיות?! אלא משום שמה שהפה הזה אמר קודם, זה גם לא דברים בטלים...' ולמה זה 'גאונות'?

כיון שעל כל מה שיאמר לו הח"ח כתשובה על דבריו. יתכן שיהיה לו מה לענות כנגד זה, הוא ישאל, הח"ח יענה, אח"כ יאמר שוב טענה הפוכה. כך ימשיכו הדברים ויהיה מזה פלפול ארוך, ולא יגיעו לעמק השווה, אבל כשהח"ח אומר כזו טענה, שלמעלה מששים שנה הפה הזה לא דיבר אפילו דיבור בטל אחד. מה יגיד השכנגדו, הפה הזה גם כן? על זה אין לו כבר מה להשיב...

ונזכיר עוד עובדא מהחפץ חיים. בשנת תר"ץ. שלש שנים לפני פטירתו קרא הח"ח את כל הגדולים לאסיפה. כיון שהיתה גזירה של המלוכה בפולניא שילמדו לימודי חול בחדרים. למטרה זו כינס הח"ח את כל ראשי הישיבות, את כל הרבנים ואת כל האדמו"רים שהיו בתקופה ההיא. כדי לטכס עצה נגד גזירה זו.

תתארו לעצמכם איך היתה נראית האסיפה בראשות הח"ח. פעם קראתי תיאור של אחד שהיה שם. האולם היה מלא והח"ח מגיע... מתיישב... וכל אחד מהגדולים אומר חוות דעתו והח"ח יושב ושותק. אחרי שכולם גמרו. פתח הח"ח בדבריו. ואמר בנוגע למה שהבעלזער רבי אמר יש לו להעיר כך וכך. לגבי מה שהרב מטורנופול אמר יש לו להגיד כך וכך, בנוגע לדברי ראש ישיבה פלוני יש לו כך וכך לומר... ככה אמר כסדר.

בין הגדולים ישבו שם גם ר' אלחנן וסרמן, ור' מאיר שפירא מלובלין אשר היה אברך צעיר בן מ"ד. וכאשר ראה זאת ר' מאיר שפירא, אשר היה 'אגיוואלדיגער בעל מרגיש' אמר לר' אלחנן היושב לידו,

שמעתי מאבי ז"ל, שלמד בראדין, שפעם אחת [ביום הקבוע שבו היה אומר הח"ח דרשת התעוררות], עלה הח"ח לבימה, ואמר:

"דו בלייבסט דא"!

כשאבינו זצ"ל, אשר למד בישיבתו של הח"ח בראדין, עלה לארץ הקודש ביחד עם הוריו וכל משפחתו, לפני שעזב את הישיבה בראדין, הוא נכנס אל הס"ק - החפץ חיים ואמר לו: 'רבי, קבלתי הודעה מהאבא שרוצים כולם לנסוע לארץ הקודש, והם מבקשים שגם אני אצטרף'.

אמר לו החפץ חיים: 'דו בלייבסט דא...' - אתה נשאר כאן, בראדין. הוא שאל - 'למה? השיב לו הח"ח: "בגלל שכאשר נוסעים לארץ ישראל, ומגיעים לנמל, ואז דבר ראשון, מהנמל - נוסעים לקיבוץ... ושמה, שוכחים מתורה, שוכחים מיהדות... כמו גוי גמור... [רח"ל] אין לך רשות ליסוע'.

אמר לו אבא: 'רבי, אין לי שום תכנית כזאת. התכנית שלי, שכשאני בא לארץ הקודש אני מיד הולך לישיבה, ללמוד. אמר לו הח"ח: "זה נדמה לך... רק כשמגיעים לשמה, מיד הולכים לקיבוץ, ולא ישאר שום דבר... ושוב אמר האבא: "רבי, אני נוסע ללמוד!! ואז הח"ח אמר: 'אם ככה, אז תחתום לי...'.

והחפץ חיים הוציא את העט שלו, ובכת"י קדשו כתב במחברת שהיתה לו על השולחן מכתב התחייבות: **אני החתום מטה, יצחק הלוי בן אליהו דוד הלוי שולזינגר מסמיאטיץ, פלך גרודנא מדינת פולין, מתחייב שברגע שאגיע לנמל בארץ הקודש, משמה, ישר אסע לישיבה...**

(לקט מתוך הספר חשקת התורה)

'וואס?! ער הערט דאך נישט, דער אלטער? - הרי הזקן לא שומע. כבר שנים שהוא לא שומע. וא"כ איך הוא אומר מה שהבעלזער אומר, מה שהטורנופלער רב אמר, ומה שהאלכסנדער רבי אמר. הוא הרי לא שומע? ואז הוא תפס את העניין, רבי מאיר שפירא, שהח"ח לא צריך לשמוע כמו שכתוב בחובות הלבבות שיש סוג של אנשים אשר 'ישמעו בלי אזניים, ויראו בלי עיניים'. הוא מאד התרגש מזה, כאשר ראה מחזה אלוקים קדוש זה, ואמר בשקט לר' אלחנן את התפעלותו מהדבר, ואז אמר לו ר' אלחנן, עם הרוהיגייט שלו, "מיר וייסען דאס שוין יארן לאנג' - אנחנו יודעים את זה כבר הרבה שנים שאפילו שאיננו שומע. בכל זאת הוא אומר מה שכל אחד אומר, זה רוח הקודש... ואנחנו יודעים את זה כבר הרבה שנים'.

ביום שלא למד, אינו יכול להגיד לאחרים...

הח"ח היה אומר שיחה בישיבה שלו, בראדין, פעם או פעמיים בשבוע, והיה מעוררם בדברי מוסר לעבודת ה'. ושמעתי מאבי ז"ל, שלמד בראדין, שפעם אחת [ביום הקבוע שבו היה אומר הח"ח דרשת התעוררות], עלה הח"ח לבימה, ואמר:

'קינדערלאך, היום אני לא יכול להגיד דברי מוסר והתעוררות'. למה? בגלל שהגיעו לביתו ספרים, כרך חדש של ה'משנה ברורה' שיצא באותו זמן לאור, והח"ח היה רגיל שלא למכור את ספריו בלי להגיהם מטעויות, מחששו לגזל, ולכן הוא ישב כל היום והגיה את הכרך החדש של ה'משנה ברורה'. כך הוא סיפר לתלמידים, והמשיך ואמר, 'וממילא לא למדתי היום...'

- קשה לספר את זה, וכי כאשר הח"ח הגיה את ה'משנה ברורה' לא היו מחשבותיו תפושות בתורה? הרי כסדר הוא היה דבוק בתורה, אבל, בכל זאת, אצלו זה לא נקרא שהוא למד, וזה מספיק סיבה לח"ח להגיד 'היום לא למדתי...'. ואם לא למדתי איך אני יכול לבוא ולהגיד לאחרים ללמוד, ולכן אין לי היום מה

להגיד... והוא ירד מהבמה...

כך שמעתי מאבי ז"ל, שהיה נוכח במעמד זה, ושמע זאת מהחפץ חיים, והוסיף לספר, שאחרי הדרשה הזאת, התיישבו ללמוד, ברוב חשק, מתיקות ונעימות כמו שאף פעם לא למדו. מהדרשה הזו בעצמה היתה להם התעוררות עצומה...

- הח"ח אמר, שביום שלא לומדים ח"ו, ביום שהוא לא לומד, הוא לא יכול לומר...

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אלפי דרשות ומשאות קודש נשא רבינו בימי חייו, אך הצד השווה שבכולם היה הנועם בו הן נאמרו, הטון המתנגן שפילס מסילות היישר אל הלב, והיה אומר בשם החתם סופר זי"ע, כי ברבים יש סיכוי כי ייכנסו הדברים אל הלב, מה שאין כן ביחיד, פנים בפנים עלול התלמיד להתבייש ולחוש מושפל

דרכי החינוך לתורה ויראה ממעמקי לב טהור של מרן בעל שבט הלוי הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר צוק"ל

וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמִּצְחָה וַיֹּאמֶר מִי לְד' אֵלַי (לב כו)

ידוע היה רבינו בקרב שלומי אמוני ישראל כמוכיח בשער, בהיותו ניצב חגור חרב גיבור על משמר קדשי ישראל, לעודד ולהתריע, לזעוק, לגדור ולתקן פרצות. אלפי דרשות ומשאות קודש נשא רבינו בימי חייו בענינים שונים שעל הפרק, אך הצד השווה שבכולם היה הנועם בו הן נאמרו, הטון המתנגן שפילס מסילות היישר אל הלב, ונימת התחנונים הרכה שנשזרה בקולו כזקן מלא רחמים. עוד רבות יסופר לדור על הנהגה זו, עמה רומם המונים מבית ישראל, אך גם בין כתלי ישיבתו היה אוזן רבינו בשבט התוכחה והמוסר בדרכו היחודי, שנבעה ממעמקי לב טהור המלא באהבת ישראל ללא כחל וללא שרק. כבנים יחידים נחשבו תלמידיו בעיניו ובאהבה וחמלה של אב רחום כמו היה קורא באוזניהם "שמע בני מוסר אביך"...

באופן דומה אפשר לומר זאת על רבינו, שלא היה לו כל צורך לפתוח את פיו בדברי מוסר ותוכחה שכן די היה להביט בהתנהגותו כדי ללמוד ממנו דרך חיים ותוכחת מוסר.

היתה זו דוגמא אישית ומוחשית שהיתה שווה יותר מאלפי דיבורים ושיחות

ואכן, פעמים שבלי אומר ובלי דברים, היה נשמע קולו יותר מכל. כך למשל, אחת מהנהגותיו המיוחדות: נוהג היה לעטות את המגבעת לראשו בטרם יברך ברכה כלשהי. אין לשער ואין לתאר את ההשפעה שהיתה לכך בלב התלמידים, כיצד יש להתייחס לברכה שמוציאים מהפה, היתה זו דוגמא אישית ומוחשית שהיתה שווה יותר מאלפי דיבורים ושיחות כיצד ראוי לברך את ה'. ככלל היתה דעתו, כי בענין אמירת דברי מוסר יש לשקלם היטב בפלס.

מה לומר, כמה לומר, ואיך לומר. היה פעם שעל הפרק עמדה הזמנתו של דרשן מסוים לשאת דברים בכינוס כלשהו. אך רבינו התנגד לכך באמרו כי דרכו של אותו דרשן היא בצעקות - ו"ואילו

ביקורת אומרים למי שאוהבים

"ביקורת זאגט מען פאר וועמען וואס מ'האט ליב" [-ביקורת אומרים למי שאוהבים] אמר פעם רבינו לאחד מתלמידיו, לאחר שנאלץ להעיר לו על דבר מסויים.

אבל כאמור, יותר מכל היתה הופעתו וגינוניו כספר מוסר חי הפתוח בפני כל, עד כי לעיתים רחוקות בלבד היה צריך להשמיע דברי תוכחה באופן ישיר מאן דהו.

מידה זו עולה בקנה אחד עם אמרה מופלאה שאמר פעם רבינו על דברי המדרש תנחומא בפרשת וילך: "וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל, אין וילך אלא לשון תוכחה שנאמר לכו חזו מפעלות אלקים". והקשה רבינו, הן פסוק זה של מפעלות אלקים אינו אמירה של תוכחת מוסר, ואם כן מהי ראייתו של בעל המדרש. וביאר רבינו, כי בשעה שבא משה רבינו להוכיח את ישראל, לא היה זקוק להוכיחם בדברים קשים, אחר שראו כל מפעלות ה' עמדם ואת כל הניסים והנפלאות שעשה עמם. הוא רק ביקשם לפתוח את עיניהם ולהביט בניסים אלו ובאהבתו של הקב"ה אליהם, שהיא התוכחת מוסר הגדולה והנוקבת ביותר.

דרכינו היא לומר בלי פעולות כאלו בדיבור, כי אם באופן של דברים הנאמרים בנחת ובכל לב, כי דברים היוצאים מן הלב חזקת שיכנסו אל הלב..."

אצילותו של רבינו והקפדתו לא לפגוע בזולת כמלוא הנימה באו לידי ביטוי רחב בשדה החינוך. רבינו גרס כי יש לנקוט בגישה עדינה רגישה ומתחשבת עם כל תלמיד ותלמיד וחלילה מלהביא את התלמיד למצב כלימה ומבוכה. בשעה שהיה רואה לנכון שיש צורך להעיר, סבר רבינו כי הדרך הנכונה היא שלא לטעון כנגד התלמיד ישירות, כי אם לעורר את הנושא הטעון חיזוק ברבים וכך בעקיפין יגיע הדבר לאוזני התלמיד ויפעל את פעולתו. והיה אומר בשם החתם סופר ז"ע, כי ברבים יש סיכוי כי יכנסו הדברים אל הלב, מה שאין כן ביחיד, פנים בפנים עלול התלמיד להתבייש ולחוש מושפל.

אני רוצה שתבין למה אני נוהג כך

ואף כשדרש בפני רבים שאז אין כל יחיד מרגיש את הביקורת כמופנית ומכוונת כלפיו, גם אז היה רבינו ברגישות נפשו נזהר מאד מצל צילה של פגיעה בשומעים, על אף שהיו המה תלמידיו ושומעי לקחו, והיה משקיע מאמץ אדיר לכוין את הדברים אל לבותיהם מתוך זהירות מופלגת בכבודם. פעם אף התבטא רבינו לאחר דרשה, כי נדרשים ממנו כוחות עילאים בהכנתה, בהסבירו כי הרבה יותר קשה לו להחליט מה לא ראוי לומר, ולהמנע מלומר אף דברים נצרכים בכדי לא לפגוע ולבייש את השומעים, מאשר לקבוע מה כן צריך לומר, כדי שתהיה אמירה נעימה הנכנסת ומתקבלת בלבות השומעים.

דרכו בחינוך היתה כי כאשר נהג בהנהגה מסוימת, משתדל היה להסביר את מניעיו ואת הסיבה לכל לדבר. "דו ביסט א תלמיד", אמר לא פעם לבחור, "על כן אני רוצה שתבין למה אני נוהג כך". מחנך בחסד עליון היה רבינו, כאשר במרכז שדה החינוך בו עסק כל ימיו, היה הדגש העיקרי על לימוד התורה, כמות לצד איכות, כיצד יש לגשת ללימוד כמה זמן צריך ללמוד וכן מה ללמוד ובאיזה אופן. כל תלמיד כפי שהכיר רבינו, בהתאם ליכולותיו ולכשרונותיו.

כאמור, עיקר השפעתו של רבינו על תלמידיו היתה באמצעות הדוגמה האישית שהעניק להם בכל רגע ורגע. אחד התלמידים שזכה ללמוד עמו בחברותא מידי יום ביומו, מעיד כי לעולם לא ייעקר מליבו המראה המפעים כאשר היה נכנס לביתו בשעות הבוקר של יום חמישי, אז היה מכין רבינו את שיעורו המפורסם. "רבינו ישב רכון על השולחן ערוך עם כל הברען וההתלהבות", מספר התלמיד, "שתי אצבעותיו מונחות על הדף כמו בחור צעיר, והוא שקוע בריכוז עצום בנושא ההלכתי שלפניו. כך היה מתכוון בדחילו שבוע אחר שבוע..."

מחזה דומה היה חוזר על עצמו גם בשבת בבית המדרש תמידין כסדרן. חלק בלתי נפרד מהנוף התורני של ישיבת חכמי לובלין היה רבינו, כאשר גם בזמנים בהם היה חסר חיזוק בבית המדרש, תמיד היה רבינו הדמות שאיזנה את החסר, ובבחינת מה שנאמר במדרש על דוד המלך ע"ה "והוא טוב רואי אמר רבי יצחק טוב רואי בהלכה,

כל הרואהו נזכר לתלמודו".

כיוצא בזה נהג תדיר בלילות שבת. לאחר שהיה רבינו מסב עם הבחורים בשעה של התרוממות והתעלות לקל חי, היה נותר בהיכל הישיבה ללמוד שעה ארוכה, ואך למותר לציין את ההשפעה האדירה שהיתה ללימוד זה על כל התלמידים.

ככלל היה רבינו רואה את עצמו כחלק בלתי נפרד מהווי הישיבה, וכביכול נהג בעצמו כתלמיד מן המניין. את סדרי לימודו התאים למה שלמדו בישיבה, והיה משנן יחד עם הבחורים את אותם הספקים.

אני אוהב כבר הרבה הלאה

מספר אחד התלמידים שלמד בישיבה בתקופתו האחרונה של רבינו, כי פעם בעת שנערה חזרה בישיבה, הסתובב רבינו בין השולחנות כשהוא עוקב בדקדקנות אחר ההספק. לפתע נעצר על יד בחור מסוים ושאלו היכן הוא אוהב בלימוד החזרה. משנוכח רבינו מתשובת הבחור כי הוא מתמהמה בלימודו ונמצא הרחק מאחור בהספק הנדרש, עטה על פניו ארשת של חוסר שביעות רצון והפטיר לעומתו: "איך האלט שוין אסאך ווייטער" - אני אוהב כבר הרבה הלאה. והיה זה לפלא שרבינו מעיד על עצמו בגילו המופלג כי אף הוא משתתף בפועל בסדרי החזרה יחד עם הבחורים הצעירים, משל היה תלמיד בישיבה, למרות שכבר שינן זאת בחייו עשרות אם לא מאות פעמים, ואף ראה לנכון להשוות את ההספק שלו מול תלמידיו עולי הימים.

עוד היה מעודד רבינו את ידיעת התורה. נוהג היה להביע את פליאתו, כיצד זה יתכן שבחור יוצא מן הישיבה לאחר שבע שנות לימוד והש"ס, או לכל הפחות מחציתו אינו מונח בחיקו בידיעה ברורה. "וכי מה עשה שם כל השנים?" היה מקשה רבינו.

"התורה היא מעל הכל" - כך היה משנן רבינו השכם והערב באוזני תלמידיו ושומעי לקחו. למי שחיפשו כל מיני 'עניינים' שונים ברוחניות, כמו תעניות בימי רצון או דברים אחרים, היה רבינו נוהג לומר כי טוב יעשו אם במקום זאת ישובו וילמדו מספר שעות בהתמדה.

באתי לעולם הזה כדי לעסוק בתורה

לעסקן נכבד ממכריו שניסה פעם לדרוש הימנו, כי יקדיש מזמנו לטובת ענין מסוים, השיב רבינו בנימה נחרצת: "באתי לעולם הזה כדי לעסוק בתורה. אחר הוסיף: "דע, כי על כל רגע ורגע שאיני עוסק בתורה, יהיה עלי להביא לבסוף חטאת שמינה", הוסיף רבינו במתק שפתותיו.

ביקורת נוקבת היתה לרבינו על הרפיון הנוהג בישיבות הקדושות בסופי שבוע כאשר הבחורים נוסעים לביתם. "חורבן התורה" היה מגדיר זאת רבינו, והיה עומד על כך שבישיבתו לא יהיה מקום לתופעה קלוקלת זו. "יש לעשות הכל כדי לשכנע את הבחור להישאר בישיבה" אמר פעם לאחד הר"מים. וכפי שהיה מתאר זאת, בחור שנוסע לשבת מן הישיבה, אזי מיום חמישי ראשו כבר אינו עמו, וכך גם ביום ראשון, אז חוזר הוא אל הישיבה. נמצא כי

כולה... ואני בטוח שמי שהוא יושב באמת על התורה ועבודה ודבוק בה באמת ואמונה, הקב"ה מסיר ממנו דאגה יגון ואנחה, כמבואר בלשונו הזהב של רבינו הרמב"ם, סוף הלכות שמיטה ויובל, כמובן שלא יהיה האדם בטלן והיה בעל שכל ומעשה לעשות פעולות, על דרך אמרם ז"ל אם תעשה ברכתך"...

ככלל היתה דרך הלימוד בישיבתו של רבינו, נושא חן בעיני מרן החזון איש, ולא פעם היה מביע את שביעות רצונו בפני רבינו מתלמידיו ומהיקף ידיעותיהם.

באחד הימים, הופיע החזון איש בשערי הישיבה, כשהוא מלווה בשני אחייניו: הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל והגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל. לא היה זה מאורע שגרת, שכן דרכו לא היתה בכך, אך לכבודו של רבינו עלה הוא לישיבה ונכנס לבית המדרש, כדי לעקוב אחר אופן לימודם של תלמידי הישיבה. התרגשותם של התלמידים גאתה בהם. והכל קמו ממקומם כדי לחלוק כבוד לאורח. התחייך החזון איש ואמר לרבינו: "אין לי כתפיים כה רחבות כדי שאוכל לשאת על עצמי את ביטול התורה שנעשה כאן מחמת בואי". מיד סימן רבינו לתלמידים שיחזרו למקומותיהם וימשיכו בלימודם.

בינתיים החל החזון איש להסתובב בין השולחנות, כשפניו מפיקות אור עילאי נוכח הבחורים המתנצחים בלימודם. לפתע נעצר על יד בחור מסויים ושאלו ברוך: 'האוכל לשאול אותך שאלה בגמרא? באותה עת למדו בישיבה מסכת יבמות והבחור נענע בראשו בחיוב. 'מהי ביאורה של הגמרא בדף פלוני? הוסיף החזון איש לשאול. נעמד הנשאל על מקומו והסבר קולח פרץ מפיו בפשט. קרנו פניו של החזון איש ובפנותו לרבינו נענה ואמר: "כך בדיוק צריכים ללמוד"...

(מתוך הספר 'אבי ההוראה')

במשך ארבעה ימים רצופים מתנתק אותו בחור מההווי הישיבתי כשהביטול תורה הנגרם מכך הוא עצום.

במכתב העוסק באברך מתלמידיו משכבר, הזקוק לעזרה מסויימת כותב רבינו כדברים האלה: "... הוא שם בלי עבודה ובלי סביבה רוב זמן הוא בטל, ואין לך דבר מזיק לגוף ונשמה מהליכה בטלה, וזה אחד מיסודי החינוך שלי לחשוב הזמן מאוד מאוד"...

בהמשך, מוסיף רבינו ומבאר לפי זה את הנאמר בפסוק אצל אברהם אבינו ע"ה "ואברהם זקן בא בימים", ומסביר: "היינו שהיה יכול ליתן דין וחשבון על כל הימים שלא היו חסרים מהימים כלו, וזו באמת מדרגה גדולה עד מאוד"...

הביקור של החזון איש

רבינו שלל מכל וכל את הנוהג הנפסד הקיים בישיבות מסויימות, לפיו ישנן מספר מסכתות בודדות אותן ניתן ללמוד בסדרי הישיבה, כשיתר המסכתות 'מסוננות' כביכול ואין נוהג ללמוד אותן. בהקשר לכך מתאר היה את מרן ה'חזון איש', כיצד נהרו פניו כאשר סיפר לו פעם כי מתעתדים ללמוד בישיבה את מסכת חולין בזמן הקרוב. "א ברכה אויף דיין קאפ, אז הענק האבן נישט דער שטות" - ברכה תחול על ראשכם, על כי אין אצלכם שטות זו, הגיב החזון איש כשמעו את דבריו. "וכי למה יגרעו מסכתות בכורות, שבת או פסחים. ואף רבינו היה דוחק בר"מים שבישיבתו לפתוח בפני התלמידים אפיקים נוספים, ולא לקבוע את עצמם דווקא על המסכתות הישיביות.

בעניין זה כותב רבינו לאחר מתלמידיו: "ואקווה שקבלת עליך מה שיעצתי לך לטובה, לעבור לאט לאט על כל הש"ס, שכל אדם ראוי לכך, וכאשר אני רגיל להביא מהרש"א בחידושי אגדות סנהדרין פרק חלק, כי כל נשמה ונשמה מכלל ישראל ראוי שתדע כל התורה

פרטים בעמוד 15 <<<

ביום מן הימים הגעתי לביתו, ור' זונדל עלה על כסא כדי להוריד ספר מהמדף. הכסא התחיל להתנדנד, הוא ניסה להיתפס במדף, שהתברר כרעוע לא פחות מהכסא, כך אירע ששלושתם נפלו יחד ארצה: גם הכסא, גם ר' זונדל, וגם מדף הספרים על כל תכולתו...

הגה"צ רבי בן ציון גוטפרב שליט"א ראש ישיבת תורת ה', ומראשי קהילת המתמידים בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת', על עבודת עבודה בפרשת 'כי תשא'

במדרש תנחומא "כי תשא את ראש בני ישראל" פתח רבי תנחומא בדברי שלמה המלך החכם מכל אדם, שאמר ב'קהלת' "מתוקה שנת העובד אם מעט אם הרבה יאכל, והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון".

אומר רבי תנחומא בר אבא, אמרו לו לשלמה המלך, אילו מישהו אחר היה אומר דבר כזה, היינו שוחקים עליו. מה זאת אומרת 'מתוקה שנת העובד אם מעט אם הרבה יאכל'. הרי ברור הדבר שאדם שעבד כל היום, ובלילה אכל רק מעט, שנתו נודדת מעיניו. ולא מסוגל לישון היטב, והיאך אפשר להשוותו למי שאכל הרבה לפני ששכב לישון.

ענה להם שלמה ע"ה, לא הבנתם את דברי. לא דיברתי על עובד עבודה גשמית וחומרית אני דיברתי על עובד ה' העמל בתורתו.

וכן השינה שהזכרתי אין הכוונה על השינה גשמית שהאדם ישן במיטה, אלא על מה שאדם ישן אחר אריכות ימיו ושנותיו, כשהוא ישן שנת עולמים. "יאכל" היינו הלימוד שלומד.

ואם מעט אם הרבה יאכל, אדם שלומד מעט תורה ואדם שלומד הרבה תורה, שניהם מקבלים אותו חלק בגן עדן, אמנם על פניו גם זה לא ייתכן.

שוב השיב שלמה המלך לשואלים אלו, הרי מצינו שהשווה הכתוב את שמואל הנביא, למשה ואהרן. ככתוב משה ואהרן בכוחו ושמואל בקוראי שמו ואיך זה ייתכן? הרי משה רבינו חי 120 שנה, ושמונים שנה מתוכן עסק בתורה ובמצוות, ו-40 שנה הנהיג את עם ישראל ועסק בצרכיהם במצרים ובמדבר.

לעומתו, שמואל הנביא חי רק 52 שנה, ואת רובן השקיע בהנהגת עם ישראל.

כיצד ייתכן לומר ששניהם שקולים ושווים זה לזה? הרי ההספק של משה רבינו היה יותר מכפול מההספק של שמואל הנביא.

את התשובה, על זה עונה שלמה המלך, במשל הבא.

מעשה במלך ששכר קבוצת פועלים לעשות מלאכתו. אחרי שעתיים הגיע המלך, התעניין במעשיהם, ובחר לו את אחד מן הפועלים לטייל אתו בין שבילי חצר הארמון.

הפועל כמובן מילא אחר מצוות המלך, והתלווה אליו, שוחח עמו וטייל עמו במשך כל היום עד שהגיעו כל הפועלים לבקש את שכרם.

המלך נתן לכל פועל שכר של 12 שעות עבודה, נעמד גם אותו פועל שטייל עם המלך וביקש את שכרו משלם. אמר לו המלך, ידידי היקר, אני לא מבין אותך. הרי הם עבדו 12 שעות, אתה עבדת רק שעתיים ואתה רוצה שאני אשלם לך שכר על 12 שעות עבודה?

השיב לו הפועל החכם, אדוני המלך, הרי אני מצדי הייתי עובד בשמחה 12 שעות. ומה ששלפת אותי מבין הפועלים האחרים, ולקחת אותי לטייל עמך. אני לא אשם בזה שעבדתי רק שעתיים, בסך הכל גם אני שמעתי בקולך ועשיתי את מצוותך בשלימות, על כן גם מגיע לי שכר מלא.

כך גם שמואל הנביא, הוא מצדו היה עובד את הקב"ה אפילו 120 שנה בשמחה רבה בעמל וביגיעה. הקב"ה החליט לקחת אותו אחרי 52 שנה, ולכן מגיע לו שכר מלא על כל השנה. וכדאיתא במדרש שיש אנשים יגיעים בתורה 20 או 30 שנה ומסתלקים מהעולם, הם אומרים לקב"ה, אם לא היית מסלק אותנו קודם זמנינו, היינו ממשיכים לעבוד אותך בשמחה.

על זה אמר שלמה, מתוקה שנת העובד. השכר שמקבל עובד ה' הוא שכר מלא, בין אם מעט ובין אם הרבה הוא אכל, לא משנה כמה שנים הוא הספיק לחיות ולעמול בתורה, אם את השנים שבהם הוא היה בעולם הזה ניצל כראוי, כך גם מגיע לו שכרו משלם בשמי מרום.

לתומי חשבתי שאם הקדוש ר' זונדל אומר שהוא מטפל בזה, כנראה שהדבר יארוך רק כמה חודשים, מקסימום שנה, כדי למצוא בית מרווח יותר ומתאים יותר למגורים.

עברה שנה, עברו שנתיים, והבית נשאר אותו בית. הוא לא עבר לשום מקום. מדי פעם הערתי שצריכים לעבור למקום אחר לדירה נורמלית יותר, והוא הרגיע אותי בכל פעם מחדש שהנושא בהחלט בטיפול, הוא כלל לא חושב להישאר כאן בדירה העלובה הזאת זמן רב.

ביום מן הימים הגעתי ללמוד בביתו, ור' זונדל עלה על כסא להוריד ספר מהמדף. הכסא היה רעוע והתנדנד ונפל הכסא יחד עם רבינו זצ"ל על הריצפה,

הפעם כבר נזעקתי ואמרתי לר' זונדל בתוקף שזה לא עסק, חייבים לעבור דירה. אני רוצה לשמוע ממנו איפה זה אוהו. האם הוא כבר מצא דירה וחתם על חוזה רכישה, או שהוא עדיין בשלב החיפושים. אני רוצה לדעת עם מי הוא דיבר ואיך הוא מחפש דירה. עמדתי על כך שהוא לא יפטור אותי בתשובה סתמית על כך שהנושא בטיפול. משראה שאני מתעקש לקבל תשובה, גילה לי ר' זונדל את הסוד. יש לי פה, לא רחוק, דירה מאוד נחמדה. יש שם ד' אמות על ד' אמות, וזה מספיק לי די והותר. זאת הדירה הסופית שכל בני האדם מגיעים אליה לבסוף. זה המקום הקבוע, פה אנחנו נמצאים רק באופן זמני, והדירה שלי היא דירה מצוינת ביחס למה שהו זמני...

לא עברו ימים אחדים, ושוב הוא 'תפס' אותי בשעה שעסקתי בחשבון על השבון לימודי הגמרא

אכן שנים רבות קודם לכן נקשרה נפשי בר' זונדל קרויזר. מעת הייתי ילד בחיידר עד גיל מבוגר ר' זונדל היה הרבי שלנו. הוא לימד אותנו גמרא בשעות הבוקר, ובשעות אחה"צ היה לנו מורה יקר וחביב שלימד אותנו גם חומש רש"י, הלכה וכן חשבון.

אני ב"ה זכיתי לקשר טוב עם ר' זונדל, מאוד אהבתי אותו. ורק פעם אחת היה איזה עניין קטן בינינו, ומעשה שהיה כך היה: המורה של אחר הצהריים ראה שאני מאוד מצליח בלימודי החשבון. המקצוע הזה ממש שבה את ליבי, הייתי משקיע בחישובים מהירים ונהנה מכל רגע של פתרון תרגילים. המורה שראה שכך הם פני הדברים, החליט המורה להוסיף מעט על הידע שלי, והתחיל להכניס אותי גם לנושא של שברים עשרוניים, הוא הכין לי תרגילים ולימד אותי איך לפתור. הקדשתי לעניין מחברת מיוחדת, ופשוט שקעתי בנושא הזה עד למעלה מהרגיל.

עד כדי כך התלהבתי מהעיסוק בחשבון, שקרה שבסדר הלימוד של הבוקר, בזמן שהיינו אמורים לחזור על הגמרא, בלי ששמת לב שלפתי את מחברת החשבון, והתחלתי תרגילי חשבון.

ר' זונדל הסתובב בכתה, וראה שבן ציון גוטפרב מצא לעצמו תעסוקה אחרת במקום לימודי הגמרא. הוא שאל אותי מאי האי, ואני נבוכתי והשבתי לו שבטעות, לא שמת לב, התחלתי לעשות

וענה להם המלך שלמה, שגם הלשון והשובע לעשיר אינו מדובר על 'עשירי ממון', אלא על 'עשירי תורה'. מי שזכה להיות עשיר בתורה, השובע שיש לו בתורה לא מניח לו לישון לאחר הסתלקותו, כי כשאדם היה עשיר בתורה והעמיד תלמידים הגונים הוגי תורה הולך לבית עולמו, לא נותנים לו 'לישון', כי הם כל הזמן עוסקים בדברי התורה שלמדו ממנו, בתורה, בתלמוד, בהלכות, באגדות, וממילא שפתותיו דובבות, ואינו יכול לישן.

כך גם בפרשת שקלים, _ כי תשא, אמר משה רבינו לקב"ה רבונו של עולם, עכשיו אני מלמד את ישראל תורה, אבל אחרי שאסתלק מהעולם, לא יזכרו אותי בכלל!

אמר לו הקב"ה לא כן הדבר, רק כמו שעכשיו אתה נותן להם את פרשת שקלים, ובמצווה זו אתה זוקף את ראשך, 'כי תשא' מלשון הרמה וזקיפת קומה, כך בכל שנה ושנה שתקראו פרשה זו לפני כאילו אתה עומד שם וזוקף את ראשך שנאמר "כי תשא את ראש בני ישראל", ולא נאמר "שא את ראש בני ישראל", ופירוש "כי תשא" שבכל פעם ופעם שתשא את ראשך, כלומר, פעמים בשנה אחת כשקוראים את פרשת כי תשא על סדר הפרשיות בתורה, וגם כשקוראים אותה ב'שבת שקלים'.

הכסא היה רעוע והתנדנד ונפל הכסא יחד עם רבינו זצ"ל על הריצפה

וכן הדבר בכל הגאונים הצדיקים שזכו להעמיד תלמידים רבים ההולכים בדרכיהם גם שנים רבות אחרי עלייתם בשמי מרומים, וראיתי להזכיר את מורי ורבי הגאון הקדוש הצדיק הירושלמי רבי זונדל קרויזר וצ"ל בעל האור החמה' על הש"ס ושו"ע, שזכיתי לצקת מים על ידיו וללמוד מפיו במשך שנים.

רבי זונדל היה גר בשכונת 'כנסת' בירושלים, וביתו היה בנוי באופן חלקי מעץ. הבית היה קטן, צפוף וקר. וכשהטמפרטורות צנחו מטה, הורגש הקור היטב בתוך הבית.

נוסף לזאת נקיי הדעת שבירושלים, לא היו לובשים בגדי צמר, גם כשהקור היה גדול מאוד. כי חששו מאיסור שעטנז, ונמנעו מלבישת צמר מחשש שאולי דבק פשתן בצמר הכבשים לפני שנגזז מהם, ולא סירקו אותם מספיק. וע"כ הקור הגדול היה קשה שבעתיים.

רבי זונדל היה עני ואביון, אבל הוא היה איש מוערך מאוד, ואילו רצה ליהנות מהזולת היו מסדרים לו ומסייעים לו לקנות בית יותר ראוי למגורים.

גם זכיתי בסייעתא דשמיא ללמוד אתו ביחידות בביתו, פעם אחת בהיותי אצלו בביתו לבשתי עוז ופניתי אליו, רבינו! אני לא מבין, אמאי אתם גרים בכזה בית, אי אפשר לחיות כך, הקור חודר לעצמות, המקום צפוף, חייבים לעבור לדירה קצת יותר מרווחת ויותר אטומה לפגעי מזג האוויר?

מיד ענה לי ר' זונדל שאני באמת צודק, וצריכים לדאוג לדירה יותר טובה, אבל אין לי מה לדאוג, כי הוא אכן מטפל בעניין, ועובד על הנושא הזה.

אחרי כמה ימים שוב אירע מקרה דומה, והוא שוב העיר לי בעדינות. פעם שלישית העיר שוב, אבל בסופו של דבר הוא הבין שמהו קרה פה. הוא ביקש לראות את המחברת, וכשראה שאני משקיע בחשבון יותר מדי, אמר לי ר' זונדל שאני צריך להפסיק, זה תופס לי את הראש יותר מדי.

לא עברו ימים אחדים, ושוב הוא 'תפס' אותי בשעה שעסקתי בחשבון על חשבון לימודי הגמרא.

ר' זונדל קרא לי, הוא היה מאוד רגוע, ובלי שום טיפה של כעס. ביקש ממני להביא לו את המחברת, והחל לקרוע אותה לגזרים, את המחברת שכל כך השקעתי בה. הוא עשה זאת בזכה רגוע, בלי שום כעס ורוגז, אמנם אני כעסתי עליו מאוד, כי המחברת היתה מאוד יקרה לבי.

אחרי שבוע או שבועיים, שבהם לא ניגשתי אליו ולא דיברתי עמו מטוב ועד רע, קרא לי ר' זונדל והסביר לי מדוע נהג כך: וכה הוסיף להסביר שבכל הש"ס אין צורך להשתמש בשברים עשרוניים כדי להבין איזו סוגיא, או איזה תוספת בש"ס ודי בארבעת הפעולות הפשוטות של החשבון - חיבור וחסור, כפל וחילוק. את אלו צריכים לדעת כדי להבין סוגיות שונות בגמרא, אבל שברים עשרוניים ובעיות מתמטיות זה כבר לא קשור ללימודי הגמרא, ולכן עלי להתנזר מזה, רק להשקיע כל כוחי ומוחי בלימוד גמ' ותוס'.

ההסבר שלו היה בבחינת 'דברים היוצאים מן הלב'. שהרגשתי שהוא עשה מה שעשה אך ורק מתוך אהבה עצומה אלי ומתוך דאגה לחינוך שלי, בלי שום שיקול אישי, ולכן קיבלתי את דבריו והצלחתי להתגבר על הכעס והעלבון. ומאז והלאה, איבדתי את הטעם בלימודי חשבון, ויותר לא השקעתי בהם בכלל, ומאז גדלה אהבתי אליו לאין ערוך.

אבל לא איש כאבי מורי יותר על ברכתו של גדול הדור

אוסף עוד סיפור קצר לכבוד אבא מארי הצדיק הקדוש המפורסם רבי יצחק דוד זצוקללה"ה שבאחת הפעמים שהגיע אבי מורי אל החזו"א לשוחח אתו בענייניו הקדושים, ובהיא שעתא אפסו כוחותיו של החזו"א, שהרי כידוע הוא היה מתייגע בתורה עד כלות הכוחות כפשוטו ממש. ואבא רצה לקום וללכת, אבל לפני שיצא ביקש מהחזו"א שיברך אותו כמנהגו בכל פעם שביקר אצל החזו"א הקדוש. החזו"א סימן לו שאין בו כח לדבר ואינו מסוגל לברך אותו, עד כדי כך היה חלש, אפילו לומר כמה מילים לא היה בו כח.

אבל לא איש כאבי מורי יותר על ברכתו של גדול הדור. הוא התחכם בעצה מיוחדת, ושאל לחזו"א אם אפשר לו להתברך מפיו מדין שומע כעונה, דהיינו שהוא יברך את עצמו, והחזו"א ישמע את ברכתו ויענה 'אמן', ועל ידי כך תחול הברכה.

החזו"א הרים את עיניו מולו, והרהר בשאלה הזאת זמן מה ולאחר מכן הנהן לאות הסכמה, לאחר שחישב בדבר והגיע למסקנה

שבאחת הפעמים שהגיע אבי מורי אל החזו"א לשוחח אתו בענייניו הקדושים, ובהיא שעתא אפסו כוחותיו של החזו"א, שהרי כידוע הוא היה מתייגע בתורה עד כלות הכוחות כפשוטו ממש. ואבא רצה לקום וללכת, אבל לפני שיצא ביקש מהחזו"א שיברך אותו כמנהגו בכל פעם

שאפשר לברך אותו כך, באופן של 'שומע כעונה'.

משראה אבי מורי שהחזו"א עצם את עיניו והסכים לכך החל לברך את עצמו בברכת 'אהבת עולם' - 'אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל. לשמוע, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך, ודבק לבנו במצוותך, ויחד לבבינו לאהבה וליראה את שמך!' ושתק, ותיכף מרנא החזו"א השיב על ברכתו 'אמן' בעיניים עצומות, וכידוע דבר מדבריו של מרנא החזו"א לא שב ריקם חלילה, וגם ברכה זו התקיימה בו באבי מורי זצ"ל, ביתר שאת וביתר עוז. היוצא מדבריו שבשני דברים צריכים אנו להתבונן ולדעת בשעשה שקוראים את פרשת 'כי תשא'.

הדבר הראשון הוא כשקוראים פרשא זו מהתורה הקדושה, משה רבינו בכבודו ובעצמו זוקף את קומתו ומרים את ראשו, כמו שנאמר 'כי תשא את ראש בני ישראל', כך מעיד המדרש תנחומא! צריכים לנצל את זקיפת הקומה הזאת להתעלות רוחנית, לנצל את זה כדי להגיע לפסגות חדשות בעבודת ה', ולא לדשדש באותו מקום שבו היינו עד כה.

התבוננות השניה ממדרש זה, הוא שאדם צריך לדעת שכלל שהוא מנצל את השנים שלו פה בעולם הזה, כך הוא יזכה שגם לאחר שכבר לא יהיה כאן, ימשיכו מעשי הטובים לעשות פירות, ויש בזה מוסר והתעוררות גדולה לנצל את הזמן עד תום, כי כל פעולה שאנו עושים עכשיו, תכפיל את עצמה אלף אלפי פעמים לאחר לכתנו, כאילו אנחנו עדיין חיים וקיימים וממשיכים לעשות את מה שעשינו בחיי חיותנו. והקב"ה ימלא ימינו ושנותינו ואת ימיהם של כל ישראל, לעובד עבודה ישרה תמה ומקובלת לפניו לרצון, אמן כן יהי רצון.

בעיר העתיקה בירושלים ברור שכל אחד ואחד מתושבי המקום ומי שמבקר שם, רוצה ומעוניין שהמצלמות הללו יפעלו. הצורך בהן הוא גדול מאוד וזה נותן לכל אחד תחושת ביטחון כשהוא יודע שהמצלמה עובדת ושיש לא הרחק מכאן שומרים שעומדים הכן כדי להגיב לכל התרחשות אם הלילה תהיה

הרה"ג ר' עקיבא יוסף לוי, מייסד מכון 'הלכתא' ועורך הגיליון הפופולרי 'עומק הפשט', מספר על הפעילות, הפולמוסים, והבשורה הגדולה של הפצת ידיעת ההלכה בחיי המעשה.

יעקב א. לוסטיגמן

ישמרו בני ישראל את השבת (לא טז)

ידוע מה שמספרים על הצדיק הירושלמי רבי דוד בהר"ן, כשהיה רואה אנשים חוזרים מהשוק בפנים מחויכות ובידיהם סלים מלאים בפירות וירקות וכל מיני מטעמים, היה משתומם ותוהה בקול: איך אפשר לחייך כך בזחיות כשהסל שלהם מלא בשאלות הלכתיות סבוכות בדיני ברכות הנהגין וכללי קדימה בברכות, כי הרי יש כאן מינים ממינים שונים ומי שירצה לטעום מהם מכניס את עצמו בשאלות גדולות שעסקו בהם גדולי הראשונים והאחרונים מה הברכה הראויה, ומה קודם למה.

אנשים רגילים ראו סל מלא פירות וירקות, ואילו רבי דוד בהר"ן, שהיה מסתכל על כל דבר ודבר בעיניו של 'הלכה איד', ראה המון שאלות סבוכות שצריכים לטחון הרים זה בזה בסברות עמוקות כדי להגיע לחקר האמת ולפסוק הלכה ברורה בעניינם.

המעשה עם רבי דוד בהר"ן הוא מעשה ידוע ומפורסם, אבל כמו אותו מעשה עצמו כך גם אנו בדורנו. רוב האנשים ששומעים את המעשה, מחייכים בהתפעלות מאותו צדיק וקדוש שחי בדורות עברו... אחרי החיוך מגיעה לפעמים גם אנחה קטנה שאומרת ללא מילים "איפה הוא ואיפה אנחנו", אבל יש מי שלקח את הסיפור הזה וראה בו תמרור ומורה דרך כיצד יש לנהוג.

'להחדיר את ידיעת ההלכה בחיי המעשה'.

ארגון 'הלכתא' מעלה ומציף נושאים רבים בהלכה, ומייסד הארגון, הרה"ג ר' עקיבא יוסף לוי, מנכדיו של הצדיק רבי דוד בהר"ן, אומר שכל הרעיון בא מכוחו ומההשראה שקיבל מהסב הגדול והמבט ההלכתי שלו על כל דבר ועניין בחיים.

"האמת שמכון 'הלכתא' הוא לא רק ארגון להפקת גיליונות בנושאי הלכה אקטואליים, שיעורים, וסידורים לפי הפולמוס ההלכתי העדכני, אלא 'הלכתא' מגיעה עם בשורה עצומה לכל לומדי התורה אשר בכל מקומות מושבותיהם.

מטרת העל היא, להעביר לציבור את הרעיון מסוף העולם ועד סופו,

שיהפוך לנחלת הכלל - 'להחדיר את ידיעת ההלכה בחיי המעשה'. כל יהודי צריך להסתכל על כל דבר בעיניו הלכתיות. כשאתה רואה תפוח מה אתה רואה? אתה רואה פה פרי שקיימו בו מצוות ערלה, מצוות נטע רבעי, מצוות תרומה, מצוות מעשר ראשון וכן מעשר שני או מעשר עני, תלוי באיזו שנה. כמה ברכות בירכו על הפרי הזה תוך קיום המצוות הללו? האם הוא מצופה בדונג או בשומן שיש בו בעיה של כשרות? מה אמורים לברך עליו ברכה ראשונה וברכה אחרונה? כאשר אוכלים אותו באמצע הסעודה, חייבים לברך או לא? ואם הרגילות היא לאכול אותו בסופה של כל סעודה? ומה אם הוא מבושל ומרוסק...

"עברנו פה ביעף על כמה וכמה סעיפים בשולחן ערוך ודפים שלמים בש"ס, רק מלראות תפוח אחד... ואפשר לעשות את זה עם כל דבר ודבר, זאת צורת הסתכלות על החיים ועל כל מה שסובב ומקיף אותנו.

"סיפרתם את הסיפור הידוע מזקני רבי דוד בהר"ן, אבל יש לזה תוספת פחות מוכרת... פעם ישב רבי דוד בחושך והגישו לו כוס שתייה. הוא סבר לתומו שמדובר בכוס מים, ובירך 'שהכל', כשלגם

ממנה התברר לו שהיה בכוס יין ולא מים. התחיל רבי דוד לבכות, הכיצד אירע שהוא נכשל ובירך על יין 'שהכל' במקום 'בורא פרי הגפן'... אמרו לו, אבל הרי בדיעבד אפשר לצאת ידי חובה גם באמירת שהכל, 'על הכל אם בירך שהכל יצא', בכה רבי דוד ואמר "אני לא יהודי של 'בדיעבד'!..."

"כך למשל, עוד נושא שזכינו לעורר אותו מאוד, כידוע הרשויות החליפו את כל מוני המים במונים דיגיטליים. זה מותר, או אסור? האם מוגדר כ'ניחא ליה' או 'לא ניחא ליה'? הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג, מרבני העיר בית שמש, שהוא מומחה גדול לענייני הלכה וטכנולוגיה, יושב עם מהנדסים שמייצרים מכשירים חשמליים, ובודק איתם לעומק מה בדיוק הפעולות שנגרמות מכל פתיחת ברז, וכך הוא מעלה על שולחן מלכים את הממצאים ומתבררת הלכה למעשה על פי הוראות גדולי ומאורי הדור."

הרב לוי מציג בפנינו את אחד הנושאים המעניינים שעורר 'הלכתא' בשנים האחרונות, לאחר שעיריית ירושלים הציגה פיתוח נפלא שנועד לסייע לה רבות ולהוזיל את העלויות העצומות של פינוי האשפה מכל רחבי העיר.

הרי כלל ידוע הוא שבכל עיר ועיר יש ימים שבהם מפנים את האשפה, וכמובן שמפנים את הפחים עוד לפני שהם מתמלאים עד אפס מקום, כדי שהאשפה לא תגלוש החוצה. נוצר מצב שהצוותים מרוקנים חצאי פחים במקומות רבים, רק מהחשש שלא יהיו כמה פחים בודדים שמלאים עד גדותיהם.

עם התקדמות הטכנולוגיה החלו ערים שונות ברחבי העולם לעבור לשיטה מתקדמת וחכמה. ישנה מערכת טכנולוגית שמחברת ל'פחים חכמים', ובעירייה יש חדר בקרה מיוחד שבו יש דיווח שמתעדכן כל הזמן, ומגלה עד כמה הפח הספציפי מלא. כשהוא מגיע ל-80 או 90 אחוזי תפוסה, המערכת מאותת שהפח הזה חייב פינוי, וצוות של פינוי אשפה מקבל עדכון. המערכת החכמה גם בונה לנהג המשאית מסלול מסודר וכך הוא עובר בין הרחובות והשכונות, ומרוקן אך ורק פחים שכבר עומדים להתמלא על גדותיהם.

החיסכון עצום, אבל גם החשש לחילול שבת גדולה במיוחד. איך אפשר לזרוק אשפה לפח בשבת, כשבכך בעצם מתעדכן לוח הבקרה בעיירה שהפח הספציפי שעד כה היו בו רק 30 אחוזי אשפה, הגיע הרגע ל-34 אחוזי תפוסה, כי פלוני אלמוני השליך אשפתו רחב מידות עמוס בשאריות של סעודת ליל השבת.

התברר לנו שבכל פח כזה יש בעצם פנס לייזר שמחובר למערכת העירונית

"כשהותקנו הפחים החכמים בירושלים, הפך הנושא לבעיה הלכתית שבפעם הראשונה נתקלנו בה כקבוצה גדולה של יהודים חרדים. כמובן שמיד נכנסנו לעומק העניין, והתחלנו לבדוק איך המערכת עובדת וכיצד היא מעדכנת.

"התברר לנו שבכל פח כזה יש בעצם פנס לייזר שמחובר למערכת העירונית. הפנס הזה שולח קרן לייזר שמגיעה עד לתחתית של הפח,

ויש לו מעין מד מרחק שידע לומר כמה קרן הלייזר יורדת בלי הפרעה, והיכן היא נעצרת. ככל שהקרן מתקצרת, זה אומר שהפח מלא יותר, ובלוח הבקרה העירוני אפשר לראות בכל רגע נתון מה אורכה של כל אחת ואחת מקרני הלייזר הללו המותקנות בכל פח בעיר.

"קודם כל הגענו למסקנה שאם יש איסור הוא רק מדרבנן, וזה אומר שאם יש כאן צדדי ספק, אפשר לנטות לקולא. כמו כן השלכת האשפה היא בעצם רק גרמא, כי אין שום איסור להניח את היד מול קרן לייזר ולקצר אותה, אלא שהפעולה הזאת גורמת לתגובה של דיווח נתונים, כך שמדובר בגרמא לאיסור דרבנן. עם זאת מדובר כאן ב'פסיק רישיה' ובאופן של 'ניחא ליה', כי זה הרי אינטרס ישיר של כל תושב ותושב שיפנו את הזבל מהפח הסמוך לביתו לפני שיגלוש החוצה, כך שההיתר של 'פסיק רישיה' לא תופס פה, ונכנסים לדיון של 'גרמא' ו'גרמא דגרמא'. לגופו של עניין, הכריעו גדולי הפוסקים שקשה לומר שיש בזה משום חילול שבת, אבל מצד שני גם קשה להתיר את זה בשופי לציבור יראי ה' וחושבי שמו שמהדרים ומדקדקים על קלה כחמורה.

"זכינו לברר את ענין הפחים ואיך הם עובדים עם גדולי הפוסקים, ובעיקר הכריע בענין הגאון הגדול רבי צבי וובר שליט"א מרא דאתרא שכונת נוה יעקב ירושלים, הגענו עם המסקנות לממונים על הנושא בעיריית ירושלים, הסברנו להם את חומרת העניין, ובסופו של דבר פותח בשיתוף פעולה הדוק עם 'משמרת השבת' מעין 'התקן שבת', המבטל את הדיווחים של קרני הלייזר משעתיים לפני כניסת השבת והחג ועד צאת השבת והחג, כך שהבעיה נפתרה ותושבי ירושלים המדקדקים במצוות יכולים לזרוק את האשפה בשבת בלי חשש מלאכה, כמובן רק במקום שיש לאשפה דין גרף של רעי במקום הסעודה, שאין איסור של טלטול מוקצה.

"מעניין לציין שאחרי שפתרנו את הכל, באתי לאחראים עם עוד הערה קטנה... "תיקנתם את העניין של שמירת השבת והחג", אמרתי להם, "אבל מה עם תושבי חוץ לארץ שמתארחים בירושלים בחגים ושומרים יום טוב שני של גלויות', איך הם יוכלו לזרוק את האשפה ביום טוב שני?". התגובה שקיבלתי היתה 'אל תגזים'... עשינו מה שצריך, ואל תחפש לנו עוד בעיות.

את הפולמוסים וההערות ההלכתיות, מציף ארגון 'הלכתא' באמצעות הביטאון השבועי 'עומק הפשט', שבו מתנהלים דיונים הלכתיים מרתקים בסוגיות הנוגעות לענייני הזמן והחידושים הטכנולוגיים של התקופה הנוכחית.

הרב לוי מספר עד כמה גדול כוחה של הפצת הגיליון לאורך זמן בקביעות ובתמידות: "יש באמתחתנו סיפורים רבים על שינויים שחולל הגיליון הזה לאורך השנים. כך למשל סיפר לי יהודי שלאחרונה שהה בשבת בלום אנג'לס ושם הוא נתקל בגיליון מודפס מבית 'הלכתא'. כמובן שאנחנו לא מדפיסים בארה"ב ולא מפיצים גיליונות בלום אנג'לס, ולכן תהיתי איך אירע הדבר.

"הסביר לי הלה, שמאחר ולום אנג'לס מרוחקת מאוד מהריכוזים

כשהגבאי הכריז חמישים שקל מפטיר מיד זעק ר' אברהם "אלף שקל", הקהל הרים גבה אך הוא אמר "פגישה עם פרופסור עולה אלפים שמונה מאות שקלים! הוא לא הסתפק בכך, ומשייב לברך את ברכת התורה, עשה מי שבירך לעצמו, בעבור שיתן אלף ושמונה מאות ש"ח

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',
על הקשר והסיבה בין ההתנהגות שלנו, לבין האירועים המתחוללים בעולם

ונתנו איש כופר נפשו (ליב)

"קורונה" - נזכרים, כן, בוקר אחד מגיעים שמועות על מגיפה מסתורית שפורצת אי שם בסין ומפילה חללים... והנה קמים בבוקר וכל הארץ רועשת וגועשת הקורונה המפחידה הגיעה לארץ והיא הולכת ומתפשטת בצעדי ענק, אנשים נופלים למשכב, הסכנה מרחפת באויר...

כמובן שצוותי משרד הבריאות מתחילים לתת הוראות, סוגרים בחדר אטום כל אדם שנדבק בנגיף, אנשי משרד הבריאות עצמם עצמם עטופים בנילוני מיוגון עם תו תקן רפואי לבל ידבקו, כדי לרסס את אזור המגורים של החולה. אך לא עוזר כלום וגם מהם יש נדבקים. ובסוף היום מתווספים מספר הנדבקים במגיפה לכאלף איש רח"ל.

ראש הממשלה וצוות עוזריו יחד עם שרי הבריאות והבטחון מכנסים ישיבת עיתונאים ובקול שבור אומרים לעם שלא ידאגו אנו נתגבר. כמובן שהם עצמם אין להם שמץ של מושג כיצד יעשו זאת. אך כדרכם הם מודיעים שכבר הם הקימו וועדת חקירה שתבדוק כל רגב אדמה, לא תשאיר אבן על אבן, הכל יבדק מהו מקור המגיפה. החל בבדיקת הכור האטומי בדימונה לוודא שאין זו דליפה רדיואקטיבית, ועד האפשרות שמדובר בנשק ביולוגי מפרי עמלם של המחבלים תושבי רשות הפלשת'נאית.

והנה לאחר שכל מומחה לענייני זיהום האוויר, וטיהור בארות המים, בודקי האדים משדות הנפט, כל אחד בתורו

והנה לאחר שכל מומחה לענייני זיהום האוויר, וטיהור בארות המים, בודקי האדים משדות הנפט, כל אחד בתורו עלה לשידור בתקשורת והסביר את תורתו הלמדנית להאיר את קצה המנהרה בתאוריה שלו - מבקש יו"ר מפלגת חרדית את רשות הדיבור באומרו שיש לו את הפיתרון הברור, והסיבה שאין לה פורכין, מהי המגיפה. כולם מחדדים את אוזניהם לשמוע מה כבר יכול למכור הנציג שומר המצוות, והוא מסביר בארשת חשיבות ורצינות ובאופן שאינו

משתמע לשני פנים, את ההסבר לכל האירוע המתגלגל. הסיבה נעוצה, ב'מפקד האוכלוסין', הוא אומר בידענות. לטובתו אלו שלא הבינו היטב את דבריו הוא חוזר ומסביר שכיון שעשו מפקד אוכלוסין, נגד ציווי התורה שאסור לפקוד ולספור את בני ישראל, זה מה שהביא את המגיפה הנוראה!!! מבקשים מהח"כ הנכבד שינמק מהיכן הוא לוקח את ההסבר הלא מדעי בעליל, להסברו המפתיע, הוא פותח את חומש שמות בתחילת פרשתנו וקורא: "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם - מפקד האוכלוסין- ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם". "רוצים לעשות 'מפקד אוכלוסין'? אין בעיה!", הוא מסביר, "אבל הייתם צריכים לגבות מכל אדם סכום מנימלי של עשרה שקלים להחזקת בני התורה בכללים, כדי שלא תיגרם המגיפה בעקבות המפקד". אנשי התקשורת הוותיקים מסירים את מסיכת הקורונה מעל פניהם בהפתעה לא מוסתרת. אהה, כסף הם רוצים, החרדים. כסף! זה מה שחשוב לכם עכשיו כשכל המדינה מתמודדת עם מגיפה, אתם לא מתביישים? ובכן רבותי, גדולה הסרת המסיכה יותר מכל המומחים והפרופסורים

שהסבירו כמה צריכים להיזהר מפני המגיפה הנוראה. אף אחד כבר לא מתעניין במגיפה עצמה, הסחטנות החרדית היא היא נושא השיחה החדש בו עוסקים כולם מבוקר ועד ערב. הנה לנו מבחן קטן לבחינת עוצמת וחוזק האמונה, כל אחד של עצמו. אם אנחנו היינו נשאלים מה הסיבה למגיפה, האם היינו אומרים בקול צלול וברור מה היא עמדת התורה בעניין, או שהיינו מהססים לומר את מה שברור מאליו לכל יהודי מאמין?

הנביא (שמואל ב' פכ"ד) מספר שדוד המלך שלח למנות את ישראל ולא לקח כופר נפש בעת פקידתם, הקב"ה אמר לו דרך גד החוזה שיש לו בחירה או שיהיה שבע שנות רעב בישראל, או שירדפו אחריו אויביו במשך שלושה חודשים או שיהיה דבר בישראל שלושה ימים, דוד המלך אומר לגד "נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפולה" נאמר בנביא "ויתן ה' דבר בישראל מהבוקר ועד עת מועד וימת מן העם מדין ועד באר שבע ושבעים אלף איש". בגמרא (ברכות סב ע"ב) נחלקו האם המגיפה היתה שעה אחת או שש שעות, מדובר בכמות עצומה של בני אדם שהמגיפה פגעה בהם מקסימום תוך שש שעות, על אותו מניין.

אם אנו רואים זאת בנביא כדברים ברורים, האם יש לנו שאלות כשישנו איזה נגיף והוא מגיע אחרי מפקד כזה או אחר מדוע זה הגיע?

כיצד נראית אמונה חושית וברורה, מאיר את עינינו הגאון רבי יצחק הכהן פייגנבוים רבה של וורשה בספרו 'אור פני יצחק' בו הוא מספר את מה ששמע מרבו האדמו"ר בעל ה'חידושי הרי"ם' ז"ע על ה'נודע ביהודה' שכשקיים מנהג ישראל לפתוח את הדלת לבילי הסדר קודם אמירת 'שפוך חמתך', ומשסיים את אמירתו היה ניגש אל הדלת לסגור והיה יורד ללוות את אליהו הנביא עד לרחוב.

ה'חידושי הרי"ם' הוסיף ואמר על כך: הנודע ביהודה לא ראה את אליהו הנביא לבילי הסדר! ולא שאני מוריד ח"ו מגדולתו, אדרבה, הנודע ביהודה היה חי את האמונה בצורה כה מוחשית שאם נאמר שאליו הנביא מגיע לבילה הזו לבתיהם של ישראל ברור הוא שהוא נמצא כאן, וראוי ללוותו עד למטה.

בשהותי בשב"ק ר"ח ניסן תשע"ו בבית החולים שיבא בתל השומר, נתקלתי ביהודי מיוחד רבי אברהם שמו, דמות ירושלמית מקורית, לבילי שבת ניגש הלה להתפלל לפני העמוד קבלת שבת, פצח בשיר ידיד נפש כשהוא פונה אל הקהל ומדברן לשיר במלוא הכח, ומיד לאחריו הוא עולה על הבימה ואומר: "היום ר"ח ניסן בירושלים היו אומרים "פון ניסן ביז ניסן פון צרות זאל מען נישט ויסען" (מניסן עד ניסן שלא נדע מצרות) באו נתפלל יחדיו על כל החולים, אני כבר כאן אחד עשרה שנה! נאמין ונייחל שמחר לבילה מוצש"ק כולנו משתחררים מכאן!"

היות ובשבת זו היה לו יאצ"ט הוא ניגש לעמוד בכל התפילות, תפילותיו היו מעורבים מחד היו בכיות ותחינות, ומאידך היה שר ומזמר ואף מרקיד את הקהל כולו, הציבור כולו חש התרומות

מיוחדת, הרגישו שהיהודי תולה את כולו בהקב"ה.

מיד זעק ר' אברהם "אלף שקל"

כשהגיע עת מכירת העלויות הגבאי הכריז שכל ההכנסות הן עבור פעילות ארגון חסד שפעל אז בביה"ח ודאג בשלימות לסעודות שבת במקום, ור' אברהם פונה לקהל ואומר: רבותי הארגון הזה עוזר לכולנו, כדאי לכם לרכוש את העלויות במחיר כמה שיותר גבוה כל קניה כאן זה פגישה פחות עם רופא....

את חטאיי אני מזכיר היום, כששמעתי אותו פונה בפנייה זו אל הקהל חשבתי לתומי, הנה עוד אחד שמראה את כוחו באומנות ה'שנור'. כשמדובר בלהוציא כסף מהזולת הוא גיבור לבקש סכומים גדולים.... ומהר מאוד התבדתי, העלויות שנמכרו החלו בחמישים שקלים כשכולם עלו עד למאתים - מאתים חמישים שקלים לעליה, אך משהגיע מפטיר והגבאי הכריז חמישים שקל מפטיר מיד זעק ר' אברהם "אלף שקל", הקהל הרים גבה אך הוא הפטיר מיד ואמר "פגישה עם פרופסור עולה אלפים שמונה מאות שקלים!"

הוא לא הסתפק בכך, ומשסיים לברך את ברכת התורה שאחר העלייה עשה מי שברך לחולה - לעצמו, בעבור שיתן אלף שמונה מאות שקלים!. יש לידי בספסל יהודי שהיה אורח די קבוע בביה"ח בתקופה ההיא וגילה לי שהוא היה בבית הכנסת בראש השנה, והדבר חזר על עצמו בייתר שאת, ר' אברהם רכש עלויות רבות ובסך הכל הסכומים חצו את העשרת אלפים שקלים, ותמיד הפטיר כל עליה כאן פגישה פחות עם פרופסור!

הרהרתי לעצמי, היהודי סובל שנים, אחד עשרה שנה שהוא נזקק להיות יום יום בביה"ח, סוג חולי שלפי דרך הטבע לא נראה שיש לה מקום להשתנות, אבל הוא חי ונושם אמונה בה', התפילות, הצדקות, כולו תקוה לצאת מחוליו. למדתי בשבת זו פרק חי בהלכות אמונה.

שם עוצר אותה יהודי אמריקאי ואומר לה

ואספר עובדה נפלאה, ביודעי ומכירי קא אמינא, משפחה ברכות ילדים, האבא עובד ד' בתמימות יושב ולומד ועד כמה ששלח ידו כדי להביא טרף לבני ביתו, ההצלחה לא האירה לו פנים באופן מיוחד... רעייתו היתה עקרת בית, אולי שמרה על ילד אחד או שניים כמטפלת, והבית מלא בילדים ב"ה.

אם הבית היא אשה פשוטה ותמימה, חיה באמונה חושית, לא הפסיקה לדבר עם הרבש"ע, כל צורך שהתעורר היתה מבקשת ממנו. זיכה אותם השי"ת ואחד הילדים התארס, והיא צריכה להלביש את כל הילדים בבגדים הראויים לחתונה, לא פאר ויוקרה היווה הבית, ההיפך, אבל בושות אי אפשר לעשות...

האם כדרכה פנתה לכתובת הקבוע שלה בשיא תמימותה, נסעה לכותל המערבי לא לפני שישבה עם עצמה וערכה את כל הרשימה שהיא צריכה לפי גילאי הילדים ומספר הבגד והנעלים שהם צריכים, ניגשה אל הכותל, פתחה בתפילת מנחה, פרקי תהילים, הוציאה את הדף והקריאה להקב"ה במדויק למה היא זקוקה כדי להלביש את בני ביתה.

"מוודה אני לפניך" הוא מברך על מהלך גופו ואומר "אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך" מודים על הנשמה ואומרים "כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך" וכך ממשיכים כעשרה פעמים ואומרים שוב ושוב "לפניך". אנו מברכים מאה ברכות ביום ואמרים ברוך "אתה" בלשון נוכח, מדברים אתנו עומדים לפניו, האם אנו חיים זאת? האם כשאנו אומרים זאת אנו לפחות אז חשים שהננו עומדים לפני מלך חי וקיים! וההבדל אם אנו חיים ולו במעט את ה'לפניך' או לא, הם שני סוגי אורח חיים בעבודת ד', כי בלי ה'לפניך' אנו אמנם לומדים תורה ומקיימים מצוות מכל סיבה שהיא, אך הצד השווה שבהם שאנו עושים בעיקר פעולות ולכן הם לא כל כך משפיעים עלינו בעצם. לעומת זאת ככל שאדם חי את ה'לפניך' הוא חי ונושם שאין שום מציאות בעולם חוץ ממנו יתב', החיים כולם הם חיים עם הקב"ה, זה משפיע באופן ישיר הן בחיי הרוח והן בחיי הגשם.

אם נתבונן בדברים נגלה שכל אלו חד הם. יהודי צריך לדעת שמה שמנהל את העולם זה התורה! הקב"ה! אין שום דבר אחר. אם מתפרצת מגיפה חלילה, זה לא בגלל דליפה של וירוס כלשהו ממעבדה בסין, ואם פורצת מלחמה חס ושלום, אין זו תוצאה של 'קונספציה שגויה'. לא ולא. אלו דברי הבל ורעות רוח. המלחמה והמגיפה הן תוצאה ישירה של המעשים שלנו, כמה אנחנו לומדים, איך אנחנו לומדים, כמה אנחנו משמרים את השבת ומהדרים בכבודה, כמה אנחנו אוהבים זה את זה ומכבדים זה לזה. כל שאר ההסברים הם רק תוצאות של הסיבה המרכזית - ההתנהגות שלנו עם הקב"ה, שגורמת להתנהגות של הקב"ה אלינו. אחרי מגיפה, אחרי מלחמה, הגיע הזמן שנבין את זה, ובעיקר שנפנים את זה אל תוך הלב, ונזכור שבכל עת ובכל רגע אנחנו נמצאים מול הקב"ה, ברציפות, בלי שום הפסקה!

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

היא סיימה את תפילתה ויצאה מרחבת עזרת הנשים של הכותל לעבר הרחבה החיצונית, שם עוצר אותה יהודי אמריקאי ואומר לה, תראי אני מייבא ביגוד מחו"ל, הבאתי קונטיינר לחלוקה אולי את מכירה מי מתעסק עם חלוקות בגדים למשפחות, היא ניסתה לעזור לו אבל הושיטה לו את הפתק ואמרה לו על זה ביקשתי עכשיו, הוא ביקש את הכתובת ואחר מספר ימים הגיע ביגוד מלא בתוספת בגדים באותם מספרים לכל בני המשפחה!

מי שחי באמונה חושית ויודע מה הכתובת, אין לו מקום להישען על עצמו, הקב"ה יביא עד אליו כל מה שהוא צריך, זהו כוח של תפילה אמיתית ללא התערבות של כוחי ועוצם ידי, כך חקק הקב"ה בטבע הבריאה, תפילה מורידה שפע.

תסתכל על הבחורים של היום, ראית איזה תפילה נפלאה הם מתפללים כאן

אחד מגדולי המחנכים בקליבלנד הוא הגה"צ רבי יחזקאל מונק שליט"א, לשעבר כיהן במשך עשרות שנים כמשגיח בשיבה קטנה טלו, כיום לאחר שעבר אירוע מוחי התפקוד הגופני שלו אינו כשהיה, אך כמו שהוא עקשן בעבודת ד' כך הוא עקשן שלא להיכנע למצבו הגופני, יושב הוא בביהמ"ד 'קהל יראים' ולומד בהתמדה. ניגשתי אליו לאחר תפילת שחרית והוא 'עומד' ומקפל את תפיליו, כשבכל רגע מט ליפול... שוחחתי עמו בדברי תורה ואז פנה ואמר לי בכאב רב "תסתכל את הבחורים של היום, ראית איזה תפילה נפלאה הם מתפללים כאן. (המניין הזה הוא מיוחד בקצב האיטי שלו בו מתפללים כמונים מעות ממש) תראה איך הם יושבים ולומדים ושמורים במראה שלהם, - וכאן הרעים בקולו - 'אבל דבר אחד אין להם, אין להם מספיק הקב"ה!!!".

המשיך הרב מונק ושאל האם שמת לב כמה פעמים עד שמונה עשרה אנו אומרים את המילה "לפניך"?! אדם קם בבוקר הוא מצהיר מיד

מזל טוב וגדליא יאה

משפחת 'לקראת שבת', עורכיה, כותביה ורבבות קוראי הגיליון הקבועים, משגרת בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית, לידידנו עוז, חזינו איש סופר מהיר במלאכתו, דולה ומשקה לאלפים ולרבבות, רב פעלים לתורה ולמצוות, מקים עולו של חינוך בטהרה, מעמיד תלמידים הרבה זה רבות בשנים

הגאון רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א

בעל מחבר ספרי 'להאיר' על פרשיות התורה ושאר ספרים, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' עם היכנס בנו יניק וחכים, ממעללי יתנכר, עדין לשם ולתפארת ברא כרעא דאבוה

הבה"ח פינחס ני"ו

יהי רצון שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך, ויעלה ויפרח זה הנער לאילן רב פארות, ויעידו עליו כל רואיו, אשרי יולדתו ואשרי אביו שלימדו תורה, לתפארת המשפחה ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמים, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנים

המאחלים מכל הלב

מערכת 'לקראת שבת', והקוראים

לַיְהוּדִים הִיתָה אֵלֶיךָ

בימי חודש אדר
ימי השמחה והאור,
זה הזמן להוסיף אורה
ושמחה בביתנו

אלפי יהודים בכל רחבי העולם היהודי,

מצטרפים בימים אלה ללימוד מסכת שבת

עם תחילת הלימוד במסכת שבת במסגרת 'העמוד היומי'.

הצטרף גם אתה ללימוד 'העמוד היומי' ותזכה גם אתה לברכה וסייעתא דשמיא

להצטרפות למסגרת מבחני 'דרשו' ופרטים נוספים

בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

הרב אלישיב השיב על כך באמצעות מעשה שאירע: יהודי יקר וירא שמים יצא לשוק 'מחנה יהודה' כדי לרכוש את מצרכי השבת ולא חזר בפרק זמן סביר. בני ביתו דאגו לשלומם והחלו לחפש אחריו. לאחר שעות של חיפושים, נמצא האיש שרוע על הרצפה שיכור מיין...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

נְאֻמָּלָא אַתּוּ רִיחַ אֱלֻקִּים בְּחֻמָּה וּבְתַבְנִינָה (לא ג)

דבר נפלא אמר מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של 'רמת-אלחנן' בבני-ברק, בשם חותנו, עמוד ההוראה, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל:

הגמרא במסכת יומא (לה, ב) אומרת: "אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה משתכר בחצי דינר. חציו היה נותן לשומר בית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא דינר להשתכר, ולא הניחו שומר בית המדרש להיכנס פנימה. עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי לשמוע דברי אלוקים חיים מפי שמעיה ואבטליון.

"אמרו: אותה היום ערב שבת היה, ותקופת טבת היתה, וירד עליו שלג מן השמים. כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון: אבטליון אחי! בכל יום הבית מאיר והיום אפל, שמא יום המעונן הוא? הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה, עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג. פרקוהו, רחצוהו, סכוהו, והושיבוהו כנגד המדורה. אמרו: ראוי זה לחלל עליו את השבת."

בהזדמנות מסוימת נשאל מרן הרב אלישיב זצ"ל, לכאורה כיצד יכול היה הלל להתיר את דמו למות? הלא זה פיקוח נפש לכל דבר? וכי לא ידע שכאשר ישכב במזג אויר כה סוער תחת כיפת השמים הוא עלול לקפוא?

הרב אלישיב השיב על כך באמצעות מעשה שאירע בירושלים לפני עשרות שנים:

יהודי יקר וירא שמים יצא לשוק 'מחנה יהודה' ביום חמישי אחר הצהרים כדי לרכוש את מצרכי השבת ולא חזר בפרק זמן סביר. בני ביתו דאגו לשלומם והחלו לחפש אחריו. לאחר שעות של חיפושים שנמשכו אל תוך השעות הקטנות של הלילה, נמצא האיש באחד מבתי המרזח בשוק, כשהוא שרוע על הרצפה שיכור מיין...

בני משפחתו הוכו בתדהמה

בני משפחתו הוכו בתדהמה כשמעו היכן נמצא אביהם, והתקשו לעכל את העובדה כי איש ישר דרך ירא שמים ובעל בעמיו כמותו - ימצא כשיכור כאחד הריקים בבית מרזח? הנהגה שאינה הולמת אותו ובודאי שאינו רגיל בה...

משנתפכח מיינו התגלה הסוד. הוא סיפר שכשיצא מהבית לכוון

השוק היה לו קר מאוד, וכשראה בצד הדרך בית מרזח החליט להכנס אליו ללגום בו כוסית קטנה של יין שרף להחם בה את גופו. הוא חשב לעצמו ובצדק כי כוסית אחת קטנה ודאי לא תשפיע עליו להשתכר. אולם כשראה שהיין מיטיב לו וגופו הוחם, בקש לקנות "רק עוד כוסית אחת", ובאמת לא התכוון ליותר ממנה, אולם כשגמר לשתותה חשקה נפשו בעוד כוסית ולאחריה בעוד כוסית... כך נגרר לקנות עוד ועוד, והתוצאה הסופית היתה מציאתו שרוע ברצפת בית המרזח כשיכור מוחלט...

כך היה גם אצל הלל הזקן, הסביר הרב אלישיב. וכי יעלה על הדעת שהלל הזקן אכן עלה על הארובה על מנת להיות שם שעה ארוכה, עד שיצטרפו לפנות מעל גבו שלש אמות של שלג?! ודאי שלא! הדבר אסור על פי הלכה, ובדאי שלא התכוון להמרות את פי ההלכה בזה.

אלא שאהבת התורה העצומה שבערה בו היא זו שגרמה לו להשאר להאזין לשיעור בצורה כזאת. בתחלה הוא נתלה על הארובה להאזין לשיעור כוונה לשהות שם רק מספר דקות בודדות, לשמוע רק את חמש הדקות הראשונות של השיעור ותו לא. אך לפתע הוא שמע את אחד התלמידים מקשה על השיעור, וחשב לעצמו להמתין רק עוד רגע כדי לשמוע גם את התשובה, ואז רק עוד רגע לשמוע כיצד שמעיה ואבטליון מסבירים נקודה פלונית ודחיה אלמונית...

לאט לאט גברה סערת הרוח בבית המדרש וקולות ה'ריתחא דאוריתא' בין התלמידים שבו את לבו, ומרוב תענוג לא היה מסוגל

במשך כל הבוקר של יום שישי אינני מקבל שום טלפונים מיוחדים

חיוך רחב התפשט על פניו של רבי שלמה, ובחן ונועם השיב לי תשובה מאלפת שמהווה יסוד במלחמת היצר המלוה את האדם דבר יום ביומו:

"נכון שלפעמים נותרות רק שתי דקות ללמוד מוסר, אבל הבה ואמר לך מדוע אני בכל זאת מתאמץ לעלות. ראה זה פלא, במשך כל הבוקר של יום שישי אינני מקבל שום טלפונים מיוחדים, אך תמיד בדיוק בשעה המיועדת בה אני מתכוון לצאת ללמוד מוסר בבית המשגית, באים כל מיני טלפונים שונים עם שאלות דחופות שאינן סובלות דחוי."

"וכי אינני יודע מיהו האחראי לשלוח לי את כל הטלפונים הדחופים הללו דוקא ברגעים שאני עומד לצאת מהבית? הרי ברור לי בודאות גמורה שזה השטן בכבודו ובעצמו!"

והוסיף לומר: "הרי לנתק את הטלפון לגמרי גם כן אינני יכול, כי לרבנים אסור לנתק את הטלפון, האחריות רובצת על כתפיהם... הרי זה מעשה שטן שעושה הכל כדי שלא אספיק ללמוד מוסר". ואז אמר בפסקנות: "אך זה לא יעזור לו! אני מראה לו שאינני מתחשב בקשיים שהוא מציב לי! בגלל זה לא אמנע מלצאת לסדר, אני אתאמץ אפילו בשביל דקות ספורות!..." מפעים!

לאחר שנים רבות כשסיפרתי זאת להגה"צ רבי ראובן הכסטר שליט"א, משגיח ישיבת מיר-ברכפלד, הוא חייך חיוך רחב, ומיד הוסיף לי על כך נופך נפלא ששמע מיהודי נאמן שהכיר היטב את רבי שלמה טנא, שאכן רבי שלמה הקפיד תמיד לשמור בעקביות רבה סדר מוסר זה, אפילו כשנותר לו בשביל כך רק זמן מועט.

אותו יהודי שמע מרבי שלמה כי פעם אחת אירע מקרה שעייב אותו מלצאת לסדר, ובסופו של דבר לא נותרה לו אלא דקה אחת ללמוד מוסר, אך הוא לא הרים ידיים ואמר נואש, אדרבה הוא פתח בהתלהבות את ספר 'שערי תשובה', והחל לקרוא בקול ובהתלהטות, כאלו כל הזמן שבעולם לפניו.

והנה להשתוממותו הרבה, הספר נפתח בדיוק בשער שני, שם האירו למול עיניו מלותיו הטהורות של 'רבנו יונה', החרוטות בעט הזהב שלו, והלהיבו את רוחו:

"הנה האיש הזה ברגע קטן יצא מאפילה לאור גדול, כי עת אשר יאזין ויסכית ולבבו יבין ושב ויקבל ביום שמעו דברי המוכיח... ומעת אשר קבל כזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו, קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצוות והמוסרים, ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה!" מיד כשגמר לקרוא מלים אלו, הוא שומע דפיקה: "אשרי יושבי ביתך"...

רבי שלמה ראה בכך סימן משמים שאכן מסכימים עם הנחתו, הרי לא בכדי נפתח לו הספר ברגעים מועטים אלו דוקא בקטע זה. מכאן הסיק שכדאי, ראוי ורצוי להתאמץ אפילו לדקות מועטות.

"ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה!"...

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

להפסיק. הוא חשב לעצמו אשמע "רק עוד מלה אחת", עוד אחת ועוד אחת, עד שמצאוהו במצב סכנה, מקורר וקפוא, מכוסה תחת גובה של שלש אמות שלג!

מה שנדרש מאיתנו להשכיל מהארה נפלאה זו, כי מוטלת החובה על האדם לא להלך בגדולות ובנפלאות, אלא לנהוג בפשטות בצורה עקבית, מבלי להתפעל ולהתרגש מנפילה וממעידה. היצר הרע מחפש את נקודות החלשה והתורפה שלנו, ומשם מנסה לפלס לעצמו נתיבים, לסלק את האדם מדרך הישר.

אולם עם הגישה הזאת של עוד משנה ועוד דף גמרא, עוד התאמצות ועוד התגברות, בסופו של דבר כשיסתכל האדם לאחורנית, יראה עד כמה גדולה היא הצלחתו והתקדמותו בידיעת התורה, בעבודת המדות ובהכנעת היצר, זה יביא אותו אל סיפוקו הנכון ואל הצלחתו הרוחנית הגדולה בעתיד.

מורי ורבי, מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל, ראש ישיבת פוניבז', רגיל היה לספר כי בשנים הראשונות של הישיבה, לא היו הרבה ברזים בחדר האוכל, והבחורים נאלצו להמתין בתור כמה רגעים לנטילת ידיים. היה אחד מבני הישיבה שקבע לעצמו לנצל את אותו זמן מועט ללמוד בספר 'חיי אדם', ואך ממעט הזמן הזה זכה לסיים את כולו...

עוד שורה ועוד שורה, עוד סעיף ועוד סימן, בצבירה של מספר שנים נשלם לכדי חיבור שלם של מאות סימנים סבוכים. כך גדלים תלמידי חכמים!

באחד השבועות נוכחתי לראות

תקופה ארוכה לאחר פטירת הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', היו מתאספים חשובי תלמידיו מדי יום ששי בביתו, שם למדו מוסר בצוותא במשך חצי שעה, לאחר מכן התפללו תפלת מנחה בחדרו הקדוש.

באחד השבועות נוכחתי לראות את אחד מגדולי תלמידיו של המשגיח, הגאון רבי שלמה טנא זצ"ל, מחשובי הדיינים בדור העבר, איש של צורה, תלמיד חכם מובהק ומבני העליה המועטים שהשתבח בהם דורינו, כשהוא צועד בצעדים אטיים אל עבר בית המשגיח, דקות ספורות לפני סיום זמן הלימוד הקבוע עם התלמידים.

רבי שלמה לא היה אז צעיר, מה גם שבשביל לעלות לבית המשגיח היה עליו לטפס את כל מעלה ההר התלול של גבעת הישיבה, משימה שמן הסתם דרשה ממנו כוחות לא מעטים. הרהרתי לעצמי, לשם מה הוא טורח לעשות זאת?

באשר זכיתי מעט לקירבתו, אזרתי אומץ, ניגשתי אליו ובקשתי ביראת הכבוד רשות לדון בפניו: "במטותא דמר, אוכל לשאול אתכם שאלה?" כשנענית בחיוב, שאלתי: "תורה היא וללמוד אני צריך, מדוע הנכם טורחים בגיל שלכם לטפס על הר גבוה כזה בשביל דקות ספורות? הרי עד שהרב יגיע למעלה ישארו אולי חמש דקות לסיום סדר מוסר, ועד שתמצאו את הספר ותפתחו אותו במקום בו אווחים ישארו רק שתיים-שלוש דקות... האם משתלם לכם כל המאמץ הגדול הכרוך בכך אך ורק בשביל שתיים-שלוש דקות?"

אך היא בכל פעם שהיה לנו שיחה בעניין התקדמות הספר והתשלומים, הייתה אומרת לי שוב ושוב, אדון וולק, איך יתכן שאינך יודע מהו ספר התורה, שאותו אתה כותב, דע לך, מי שרוצה לדעת מה כתוב בספר שאתה קונה, צריך ללכת לסמינר של יהדות...

הסיפור הייחודי של רבי צבי וולק זצ"ל והספר תורה שעשה מהפך בחייו

מאת: הרב צבי גטקר

ואם אין מִחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ (לב לב)

ידוע שישראל ראשי תיבות "יש ששים ריבוא אותיות לתורה", ורגילים להבין שהוא רמז שכל יהודי קשור לתורה, אבל נראה לומר שאין זה רק רמז, אלא כל יהודי יונק את חיותו ממש מהחיבור שלו לתורה, וראיה נפלאה לכך מפרשת השבוע, משה רבינו ביקש "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", כלו' שאם הקב"ה חלילה היה מוחה את שמו של משה מספר התורה לא היה לנו משה רבינו.

משום שברגע שאין שמו בספר התורה הרי נגדע מקור חיותו. לפני כחודש, הלך לבית עולמו, רבי צבי וולק זצ"ל, מחבר הספרים 'ונת צבי' ממודיעין עילית. בכל רחבי הארץ, ידעו על נדבותו הגדולה, לתורה, לשיבות לכוללים, לבתי תפילה ולחסד, את כל הונו פיזר, כאשר מאיש עסקים בעל הון, הפך לאברך כולל כפשוטו, וגם אז המשיך ובזבז את ממונו, ולא השאיר אחריו מכל הונו הרב כי אם 'קבא דמוריקא' כפשוטו!

את אבא.

אך היא בכל פעם שהיה לנו שיחה בעניין התקדמות הספר והתשלומים, הייתה אומרת לי שוב ושוב, אדון וולק, איך יתכן שאינך יודע מהו ספר התורה, שאותו אתה כותב, דע לך, מי שרוצה לדעת מה כתוב בספר שאתה קונה, צריך ללכת לסמינר של יהדות...

באחד הפעמים, עצרתי את עצמי וחשבת, למה לא באמת, הרי האשה הזו צודקת, למה אני לא חושב שכדאי לי באמת לדעת מה כתוב בספר שאותו אני כותב?

וכך מצאנו את עצמנו, אני וילדי הנשואים, בסמינרים של ערכים, שבסופם כולנו נהיינו שומרי תורה ומצוות!. בניי הפכו לאברכים מוכשרים, ובנותי לנשות בני תורה.

אני המשכתי בעסקיי הפורחים, ומאז ליבי היה פתוח לתורה, וכיסי להחזקתה.

אך אשתי שתחי' לא וויתרה

אך אשתי שתחי' לא וויתרה, ואמרה לי, לא מספיק רק לשמור מצוות, הרי התקרבו לספר התורה, לנותן התורה, הנך צריך גם ללמוד את 'ספר התורה', ההוא, שכוכר כתבת...

אני השבתי לה כי אני אכן קובע עיתים לתורה, חוק בעל יעבור, כל

הסיפור המרגש שעומד מאחוריו

אך לא רבים יודעים את הסיפור המרגש שעומד מאחוריו, ומאחורי השבט הגדול - משפחתו הענפה, שרק לפני קצת יותר משלושה עשורים, היו משפחה אמידה, עם ילדים נשואים, אבל כולם רחוקים, מעולמה של תורה, ובדרך פלאית הקשר הנפשי למקור החיות, ל'ספר התורה', הביא אותם להיות הפנים של עמלי התורה, מהיושבים ראשונה באהלה של תורה, בעיר התורה.

רשות הדיבור נתונה להרב צבי רפאל הלוי וולק זצ"ל:

אבא נפטר כשהייתי כבר קרוב לגיל החמישים, מאוד כיבדתי אותו בחייו בכל מאודי, ורציתי להמשיך לכבדו במותו, נזכרתי כי אבא כתב ספר תורה לכבוד נשמת אביו, והחלטתי אף אני לעשות כן, אך לא ידעתי היכן קונים ס"ת, והנה, בחברה שבה הייתי מנהל, עבדה כמנהלת חשבונות, אשה חסידית, פניתי אליה שתתווך לי ס"ת סופר טוב וראוי ו'כל מה שצריך', היא כמובן נענתה ברצון, אך בד בבד אמרה לי את משפט המחץ, אדון וולק, אתה רוצה לקנות ס"ת במחיר גבוה, אתה יודע לפחות מה כתוב בו??

אני לא ידעתי, אך לא ייחסתי חשיבות לכך, אמרתי לה, אני לא יודע מה כתוב בספר שאותו אני רוצה לקנות, אבל אני יודע כי בכך אכבד

יום, אך אינני יכול לעזוב את כל מה שאני מנהל, אינני צעיר כבני...
אך היא לא ויתרה, וביקשה בשבילי ובשבילה, קיים נא את צו התורה,
לא ימוש ספר התורה הזה מפידך!, והגית בו יומם ולילה.
וכך מצאתי את עצמי, אחרי תקופה, אברך מן המניין, השוקד על
התורה מבוקר ועד ערב, כי איך אמרה מנהלת החשבונות, 'מי
שכותב ספר תורה - לפחות כדאי שיידע מה כתוב בו'.

אך כאן עדיין לא מסתיים הסיפור:

גב' ק. היא ששכנעה אותנו לקרוא את הספר, את ספר התורה,
כבר נישאה לפני 21 שנים!, ועדיין לא היו לה ילדים.
ולכן כשלבני נולד הבן הבכור למז"ט, חשבנו שנינו כי ראוי לכבד
את משפחת ק. ב'קוואטר' בברית לרך הנולד, כלומר להיות הזוג
שמעביר את הנימול אל מקום הסנדקאות, שזו סגולה נודעת
לזש"ק.

אך כשפניתי אליה היא אמרה, תודה לך הרב וולק, אך אני בגילי לא

המשך מעמוד 18 | הרה"ג ר' עקיבא יוסף לוי

נוטלת את הכיבוד הזה, אני ובעלי מאמינים מאוד בסגולה הזו, של
'קוואטר' אך עלינו היא כנראה לא פועלת.
אני התעקשתי, טענתי, כי משפחה שלימה שנוסדה בזכותה, וכעת
מתרחבת בקדושה ובטהרה, זו עת רצון מיוחדת בשבילה, וליבי
אומר לי, כי כעת היא תוושע.
הם השתכנעו, ובאו לברית המרגשת.

ואכן, כעץ חיים, זכות ספר התורה, וספרי התורה שלאחריו, עמד
לה, ועשרה חודשים, לאחר הברית, נולדה לה בת!
מה גדולה כוחה של אכפתיות, של מילה נכונה וכנה, מה גדולה
כוחה של מצווה, כוחו של ספר התורה, להעמיד משפחה לדורות
של תורה, ולהעמיד אדם שמסר את כולו, גופו נפשו, וכל ממונו
כפשוטו, לתורה.

ופירותיהם בעוה"ז, בישועה למעלה מדרך הטבע.

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

כשהוא יודע שהמצלמה עובדת ושיש לא הרחק מכאן שומרים
שעומדים הכן כדי להגיב לכל התרחשות אם חלילה תהיה.
"כך או כך, הגאון רבי משולם וורמסר, מרבני קהילת 'אדרת אליהו',
החליט שהוא לא מניח לעניין, מאחר והקהילה מתגוררת שם באזור
ונתקלת עם הבעיה הזאת מדי שבת בשבת. הוא פנה למשטרה,
והזמינו אותו לפגישה עם מפקד התחנה של מפקדת הקישלה.
"לתדהמתו, המפקד ידע את כל פרטי הפולמוס ההלכתי, ואמר לו
שהוא מעוניין לעבוד בשיתוף פעולה מלא בכדי למצוא את הפתרון
ההלכתי המהודר ביותר, כדי שלא יהיה שום חשש של חילול שבת
לפי כל השיטות המחמירות. לא זו בלבד, אלא שהמפקד אפילו
הציע שישלחו משגיח מהקהילה שיפקח בקביעות שהמשטרה
מבצעת בדיוק מה שהוחלט כדי שיהיה לפי ההלכה.

"הרב וורמסר הופתע, המפקד לא היה נראה כמו אחד שעניין שמירת
השבת עומד בראש מעייניו, אבל המפקד פתח את המגירה והוציא
גיליון 'עומק הפשט' בו עסקנו בסוגיא הזאת בהרחבה: "כששמעתי
שיש פולמוס בנושא, התחלתי לבדוק והגעתי לגיליון הזה", אמר,
"אני לא כל כך מבין בשמירת שבת ובהלכות שבת, אבל דבר אחד
אני מבין, שזה נושא שמאוד חשוב לכם, ולכן כל עוד אני נמצא כאן,
אעשה כל מאמץ בכדי שתקבלו את הפתרון הטוב ביותר".

"ואכן, בתוך זמן קצר פותח 'התקן שבת' מיוחד שמפעיל את
המצלמות ב'מצב שבת', על ידי צירוף של כמה היתרים לרווחא
דמילתא, כך שכל עוד מחליפים ל'מצב שבת', לפני כניסת השבת,
אפשר להתהלך בעיר העתיקה לכולי עלמא בלי חשש, וקהילת
'אדרת אליהו' אכן שולחת מדי שבוע משגיח שנכנס לתחנת
המשטרה ומוודא שהמערכת פועלת ב'מצב שבת', כדי להימנע
מכל סרך ונדנדוד של חשש איסור".

החרדיים הגדולים בניו יורק ובניו ג'רזי, נוצר מצב שבקהילה החרדית
שם לא היו בכלל עלונים על פרשת השבוע וכדו', ואחד מיהודי
המקום החליט לעשות מעשה, הוא מקבץ כמה גיליונות מעניינים
ומוכרים, אחד מהם לדוגמה זה גיליון 'לקראת שבת' שבכל העולם
יצא שמו לתהילה וכולם אוהבים לקרוא אותו, והוא החליט להכניס
בחבילת העלונים שהוא מדפיס גם את גיליון 'הלכתא', וכך נוצרה
שם התעוררות גדולה בנושא של לימוד ההלכה למעשה, כך שכל
ההסתכלות על חיי העולם הזה, תהיה במשקפיים הלכתיות.
"מעשה אחר, מפתיע עוד יותר, התחולל בעיר העתיקה בירושלים.
כידוע כל האזור שם מרושת במצלמות אבטחה 'מבט 2000' מסיבות
ביטחוניות ברורות וידועות.

לתדהמתו, המפקד ידע את כל פרטי הפולמוס ההלכתי

"כל הנושא של מצלמות אבטחה הוא נושא בעייתי מבחינת הלכות
שבת, כי בזמנינו כמעט בכל מקום יש מצלמה, ואם מישהו יחשוש
ממצלמה שמצלמת אותו ברחוב, יגזר עליו להסתגר בכל משך
השבת בביתו, כי אנחנו מצולמים מכל הכיוונים בלי שנשים לב בכלל.
"בדרך כלל החשש קל יותר, כי אין לנו שום עניין בצילומים הללו.
כשאדם הולך ברחוב והוא מצולם על ידי מצלמת אבטחה, זה לא
נותן לו שום טובת הנאה, אדרבה אנשים מעדיפים שלא יצלמו אותם
סתם כך באמצע היום. זה מטריד ומעיק, ולכן מאחר והצילום הזה הוא
איסור מדרבנן, והוא בגדר 'פסיק רישיה דלא ניהא ליה', התירו זאת
כל גדולי הפוסקים בראשם מרן ה'שבט הלוי' ומרן הגר"ש אלישיב,
ולהלכה אין חשש לצעוד ברחובה של עיר למרות שיש מצלמות.

"אבל בעיר העתיקה מדובר במקרה אחר, הרי ברור שכל אחד ואחד
מתושבי המקום ומי שמבקר שם, רוצה ומעוניין שהמצלמות הללו
יפעלו. הצורך בהן הוא גדול מאוד וזה נותן לכל אחד תחושת ביטחון

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הילדים היו נלהבים וביציאה מהחנות הם החלו - כדרכם של ילדים, לטוות את חלומותיהם על השינה המתוקה עם כלי המיטה החדשים והנוחים... ברכב בדרך הביתה עלה רעיון במוחי, שאלתי את הילדים מי רוצה לקיים מצווה נדירה שלא מזדמנת כל יום.

אם אנו מראים את השמחה ומחפשים מתי ואיך לענג את השבת, יש לברית הזו קיום

מאת: הרב ישראל היימן

מסיבה מסוימת החלטתי יחד עם בני ביתי על קניה מיוחדת. לילדים מגיע להתחדש בכלי מיטה חדשים נוחים ואיכותיים. ביום מן הימים יצאתי לחנות גדולה עם כל הילדים ע"מ שכל אחד יבחר את הצבע ואת הצורה האהובים עליו. הילדים היו נלהבים וביציאה מהחנות הם החלו - כדרכם של ילדים, לטוות את חלומותיהם על השינה המתוקה עם כלי המיטה החדשים והנוחים... ברכב בדרך הביתה עלה רעיון במוחי, שאלתי את הילדים מי רוצה לקיים מצווה נדירה שלא מזדמנת כל יום.

לשאלתם מהי המצווה הנדירה, הסברתי להם: כאשר מכינים מאכל מיוחד לכבוד שבת, גם אם הוא מאד טעים ומגרה לא אוכלים אותו לפני שבת, כי אם הוא יגמר לא יישאר כלום לשבת... גם מי שקונה בגד שבתי מלכותי ויפה לא לובש אותו סתם ביום של חול... לא שייך ללכת עם בגד שבתי סתם באמצע השבוע רק כי הוא יפה. אין על דבר כזה שום נסיון של היצר.

אבל היום נקרתה בפניכם הזדמנות נדירה. יש לכם משהו חדש שאתם יכולים להנות ממנו כבר עכשיו, מאידך אתם יכולים לשמור אותו לכבוד שבת קודש.

זהו כבוד שבת שאין כדוגמתו, זה מוכיח, שכל אותם פעמים שהכנו אוכל לשבת או שקנינו בגדים, שניקינו את הבית או שסידרנו אותו, כל אלו היו אכן לכבוד שבת... אנו באמת מעוניינים לכבד את השבת ואם נקרתה לידנו ההזדמנות אנו שומרים כל דבר טוב מבחירה לכבוד שבת.

זה לא היה להם קל... לוותר על החלום

שנמצא ממש כאן בהישג יד

זה לא היה להם קל... לוותר על החלום שנמצא ממש כאן בהישג יד ולדחות אותו בכמה לילות... לילדים זה באמת מאמץ גדול.

אבל אז נזכרתי בסיפור. כיון שכבר עמדנו בשערי הבית אמרתי להם שאני לא מחייב כמובן אף אחד להיענות להצעה שהצעתי, מי שרוצה יכול עוד הלילה להשתמש בכלי המיטה החדשים והנעימים. מי שיחליט כן להמתין יזכה לסיפור מיוחד בנושא בסעודת השבת... התפעלתי לראות שילדי עמדו בניסיון והצליחו לשמור את הנאתם לכבוד שבת קודש.

בשבת, בין הדגים לבשר הם גם קיבלו את הסיפור שמספר לא אחר מאשר מרן הבן איש חי בספרו בן יהודע (שבת ק"ט ע"א).

יהודי פוחז מעירו בגד החליט להמיר את דתו ח"ו. במסגרת זו הביאו אל אותו פוחז את רבה של העיר בגדד כדי שינסה להניאו ממעשיו.

הרב הרבה עליו בדברים ללא חת ומורא. "וכי רוצה אתה להידמות אל אותם נבערים שאין להם בעולמם שום דבר רוחני ומרומם כלשהוא? האם לא תזכור את האבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב מקור מחצבתך, את רוממות משפחתך המיוחסת ואת כל גדולי העולם המנויים כאבותיך? בכולם רצונך לבגוד ולהפנות להם עורף?"

אף שריר לא נע בפניו של האיש. דברי הרב לא הזיזו בנפשו איזה נים יהודי דק. הרב כמעט והתייאש.

ברגע קטון נזכר הרב בדברי אחד מחבריו של האיש שסיפר לרב קודם שהאיש הזה אוהב מאד את התבשיל החמין של שבת. בפרט את הביצים הקשות הטמונות בתוך התבשיל ומתחממות להן במשך כל הלילה. בבוקר יום השבת אוכל האיש שבע או שמונה ביצים כאלו ברצף מרוב חיבתו אל התבשיל הנ"ל.

במילים של יאוש פנה הרב אל היהודי במשפט אחרון: "יודע אתה, הלא אצל המוסלמים לא יהיה לך את העונג הזה של אכילת הביצים של שבת, האם בשביל החלטה של רגע תפסיד את ההנאה הזו לכל

האורחים הרבים שבאו לחגוג במסיבת 'חנוכת הבית' לשיבת 'חכמי לובלין' התפלאו... ראש הישיבה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ומרן האדמו"ר מטשורטקוב זי"ע יצאו לחגיגה, רק אחר זמן רב שהסתגרו בחדרו של רבי מאיר שפירא

מדוע סירב הרה"ק רבי מרדכי מזוועיהל זי"ע לניתוח...?

הרב ישראל ליוש

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנִתְּנוּ אִישׁ כְּפָר נַפְשׁוֹ... וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגֶף בְּפֻקְדֵי אֲתֶם (ל"ב)

שהמנין שולט בו עין הרע, והדבר בא עליהם, כמו שמצינו בימי דוד ורש"י

המנין הוא דבר טוב או רע? כאן מבואר שבמנין שולט עין הרע, והוא עלול לגרום למגיפה, ואילו בתחילת ספר במדבר נאמר שמתוך חיבתן של ישראל הקב"ה מונה אותן לפניו כל שעה... א"כ המנין הוא טוב או רע? הוא סימן לחיבה או סיבה למגיפה?

אכן ניסוחה של השאלה כך, היא התשובה: יש כאן סיבה וסימן, המנין הוא סיבה למגיפה, ומנגד הוא סימן לחיבה. ובכל זאת, ביאורו של ה'רבינו בחיי' בפרשתנו על המושג 'עין הרע', יבארו את עומק הענין להפליא.

הנה שלמה המלך אמר בחכמתו 'יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה', הוא לימד אותנו בזאת ששנותיו של אדם, מתארכים או מתקצרים לפי רוב או מיעוט זכויותיו, וענין זה הוא בגדר נס נסתר, כי הנה הניסים מחולקים לשנים, ניסים גלויים, כמו עשרת המכות וקריעת ים סוף, ששינו טבעו ומנהגו של עולם, וניסים נסתרים, כמו המקרים שארעו לאבותינו אברהם יצחק ויעקב, כמלחמת אברהם עם המלכים, שניצחונם של אברהם היה ודאי נס, אך הוא בא בדרך מנהגו של עולם.

קצור או אריכות ימי האדם, נס נסתר הם, כי מן הטבע הדאגה והחרדה מקצרין את ימי האדם, אך נס נסתר הוא שיראת שמים ודאגה מעוונות לא תקצר את ימיו, אדרבה, היא תאריך אותם. כמו"כ, הרשעים המתעדרנים ונמשכים אחר תענוגי הנפש היו צריכים להאריך ימים, שהרי התענוגים מרחיבים את הלב, אבל נס נסתר הוא, ששנות הרשעים תקצרנה.

וכדי להסתיר את הנס עוד יותר, גם בזה לא נקבעו מסמרות, שהרי עינינו רואות צדיקים גמורים שמסתלקים מהעולם בקיצור ימים, ורשעים גמורים שמאריכים ימים, ואין אנו יודעים חשבונות שמים, אך אנו מאמינים בני מאמינים שכל זה נעשה כדי לתת לצדיקים שכר נצחי בעולם הבא, ולגמול לרשעים את מיעוט שכרם כאן בעולם הזה, וכל מעשה תקפו וגבורתו באריכות וקיצור ימי בני האדם, הלא הם כתובים על ספר דברי הניסים הנסתרים.

זו הסיבה שהברכה אינה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, כדי שהברכה תישאר בגדר נס נסתר, כי לו היתה הברכה גם בדבר מדוד

וגלוי, היתה הברכה נס גלוי, והרי אין כל ישראל זוכים לנס גלוי. על כן צוותה התורה שלא ימנו את ישראל לגולגלותם, אלא בשקלים, כדי שתהיה הברכה חלה בריבוי זרעם, בנס נסתר, ושלא ישלוט בהם עין הרע השולטת בדבר המנוי.

על פי זאת נבין מדוע המנין יכול להיות סימן לחיבה, כי רק כאשר המנין נעשה ע"י בני אדם, הוא מגלה נסתרות והופך את הנס מנסתר לגלוי, ואין כל ישראל זוכים לו, אך כאשר המונה הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו שלפניו הכל גלוי וידוע, והמנין אינו מגלה לו כלום, אזי אדרבה המנין מעורר את חיבתו לישראל.

האורחים הרבים שבאו לחגוג במסיבת 'חנוכת הבית' לשיבת 'חכמי לובלין' התפלאו... ראש הישיבה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ומרן האדמו"ר מטשורטקוב זי"ע יצאו לחגיגה, רק אחר זמן רב שהסתגרו בחדרו של רבי מאיר שפירא.

על מה דברו שם הרבנים זמן כה רב?, התפלאו התלמידים, איזו שיחה חשובה דוחה את כניסתם למסיבת 'חנוכת הבית'?

לימים סיפר להם רבי מאיר מה ארע שם? הרבי מטשורטקוב אמר לרבי מאיר, שהוא מלא חששות ממעמד מפואר שכוה, התכונה וההמולה שהאירוע הזה יוצר עלולים להיות מוגזמים, הרי חז"ל אומרים שהלוחות הראשונות נשתברו משום עין הרע, מחמת הקולות והברקים שליוו את מתן תורה. "הכיצד לא תחשוש מהקולות והברקים של ה'חנוכת הבית'?"

ענה לו רבי מאיר: "הרי הקב"ה ידע שהקולות והברקים של מתן תורה עלולים לגרום לשבירת הלוחות, מדוע, אם כן, לא נתנם בחשאי?, אין זה אלא כי החושך כיסה ארץ בתקופה שקדמה למתן תורה, והעולם היה מלא עבודת אלילים, ורק קולות וברקים שילוו את המעמד הנשגב של מתן תורה, עשויים לזעזע את אמות סיפי העולם ולגרום שיכנס בלבות בני האדם מאמר 'אנוכי ה' אלוקיך...!', ובעבור זה כדאי אף אם ישברו הלוחות...

"אף עתה" - המשיך רבי מאיר את דבריו - "שרוי עולם התורה בשפל המדרגה, קרנם של בני הישיבות מושפלת, רק מעמד נשגב ומפואר המלווה בתופים ומחולות, בקולות וברקים, יזעזע את יהדות אירופה, ואז יתנו יקר וגדולה להגדיל תורה ולהאדירה..."

"אף אם יגרם 'עין הרע' וחלילה יינזק מפעל חיי, כל זאת שווה לי, ובלבד שיתגדל ויתקדש שמו ית' ותורתו תשגה לעד!"

הדברים התיישבו היטיב על ליבו של האדמו"ר, ויצא עם תלמידו

מה שמעורר בי השתאות, שגם כאשר הנבחרים לא מצליחים במבחן הם לא מפסיקים לבוא שוב בחודש הבא ובזה שאחריו...

הרב חיים יוסף קייסרמן, יוזם מוקד המבחנים ברובע ו' באשדוד, משתף על ההצלחה והסייעתא דשמיא

אלעזר גולדברג

האברך החשוב הרב חיים יוסף קייסרמן שליט"א המשתתף כבר שנים רבות במבחני 'דרשו', החליט ליזום פתיחת מוקד מבחנים בעיר אשדוד באזור מגוריו. הוא משתף על המוקד ועל ההצלחה והסייעתא דשמיא העצומה שמלווים אותו.

'לפני שנים, כשעוד הייתי אברך צעיר, התחלתי להשתתף במסלול 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו' ונבחרתי מידי חודש על עשרות דפי 'משנה ברורה'. בתקופה ההיא, הייתי מחובר לשני מוקדים שהיו קיימים אז באשדוד, הראשון ברובע ז' והשני ברובע ג', כך חלפו מספר שנים, טרם הוקם המוקד הנוכחי.

אני מתגורר בו, ברובע ו' באשדוד, עד לפני 15 שנים האוכלוסייה שהתגוררה במקום הייתה 'חילונית למהדרין' ואט אט המקום 'התחרד', בשנים האחרונות נבנה במקום בית מדרש חדש ומפואר ואז גמלה בליבי ההחלטה לנסות ליזום מוקד מבחנים במקום. פניתי להנהלת הארגון וקיבלתי את האישור והמוקד נפתח.

כיום משתתפים בין 80-100 נבחרים באופן קבוע! מכל החוגים מגיעים להיבחן, חסידים, ליטאים, ספרדים ועוד.

גם טווח הגילאים רחב מאוד, לפעמים מגיעים ילדים ובחורי ישיבות לצעירים ומנסים את כוחם בבחינה, זה מצריך מהם מאמץ רב במשך כל החודש, גם אם מדובר במסלול הפחות קשה כגון של 'דף היומי בהלכה', כי עצם ההתמדה והקביעות בגיל צעיר כל כך מעוררת התפעלות והשתאות! מאידך, גם זקנים מופלגים מגיעים להשתתף במבחנים באופן קבוע ואינם מניחים לטרדות החיים לעצור אותם מלימוד החומר והבחינות.

מה שמעורר בי השתאות בכל פעם מחדש הוא

מה שמעורר בי השתאות בכל פעם מחדש הוא, שגם כאשר הנבחרים לא מצליחים במבחן הם לא מפסיקים לבוא שוב בחודש הבא ובזה שאחריו... אמר לי פעם אחד הנבחרים היותר מבוגרים כי הוא יודע שלא הצליח במבחן, אולם בכל זאת שמח על כך שהגיע ונבחן, כי זה לימד אותו איך בפעם הבאה עליו להשקיע זמן רב יותר כדי להכין טוב יותר את החומר! בכל פעם שאני רואה את אותו נבחן, אני אומר לעצמי, מתי יהיה לי ולכל עם ישראל חשק התורה כמו שיש לנבחן הזה!?

ישנם אברכים מופלגים בתורה שלמרות שטרודים בנישואי ילדיהם, הם משתתפים בכמה מסלולים ועושים מספר מבחנים על עשרות ומאות דפי גמרא ו'משנה ברורה' ולעיתים על חצי ש"ס! הם אינם

נותנים למאורעות החיים להסיט אותם מקביעות הלימוד שלהם יומם ולילה. כל כך הרבה תירוצים הם יכלו למצוא לעצמם כדי להקל מעליהם מעט, אך הם שולטים בעצמם וביצרים.

לעיתים, כמות הנבחרים הגדולה מפתיע אותי ואני צריך לצלם עותקים נוספים מהמבחנים כדי לספק את הצורך של כלל המשתתפים. כל אחד שמגיע אלינו ומבקש מבחן, יקבל אותו בשמחה ולעולם לא אומר לו שנגמרו המבחנים, כי לאחר המאמץ הגדול בהכנה למבחנים לא יתכן שיהיה מישהו שיחזור לביתו ויכנס לשבת בתחושת החמצה ואכזבה, אלא אדרבה - אני עושה הכל כדי שכולם ישבו מהמבחן בשמחה גדולה, דבר שיכניס את השלום אל הבית.

• מה היחודיות של המוקד שאתה מנהל לעומת מוקדים אחרים וותיקים יותר?

מהרגע שהתחלתי להתעסק בפתיחת המוקד, היה מאוד חשוב לי להשתמש בניסיון שלי כנבחן במשך שנים רבות כדי לסדר את המוקד באופן שיהיה כמה שיותר לרווחת הנבחרים. אני עצמי הבחנתי לאורך כל השנים שמאחר והמבחנים מתקיימים בימי שישי שהוא זמן לחוץ מאוד הן מצד ההכנות הנצרכות לשבת והן מצד שחומר לימודי רב שצריכים ללמוד במשך השבוע נדחה ליום שישי שאז סדרי הכוללים הרגילים לא מתקיימים, לכן סידרתי את המוקד באופן שיתן מענה לשני הצרכים הללו. כך המוקד שלנו נפתח בשעה מאוחרת יותר, על מנת שכל הנבחרים יספיקו לסיים

לשבת בבית המדרש כצופה מן הצד, כדי לראות את המסירות העצומה של כל הנבחרים ללימוד ושינון החומרים במסלולים השונים ומתרכזים אל שעות המבחן החודשי. זה מהווה עבורי ממש 'סדר מוסר' המחזק ונותן לי את הכוחות להמשיך להתמסר להצלחת המוקד. אני משתדל לתת לכל אחד מהנבחרים הרבים, חיוך של עידוד בזמן שאני מוסר לו את המבחן, כדי להרגיע את הלב ולמנוע את הלחץ שמבטל את הריכוז ככל שניתן. אני יודע מניסיון אישי שלי שחיוך כזה נצרך מאוד, בעיקר מאחר שכל נבחן נצרך להכין את החומרים הארוכים במשך כל החודש, לעיתים בשעות הלילה הקטנות ובדרך הטבע לקראת המבחן הלחץ עולה וכאשר המבחן נמסר בחיוך מרגיע הלחץ יורד והמבחן נעשה בשמחה ובהצלחה.

המשך מעמוד 20 | הרב ישראל היימן

ימי חייך?"

שהשבת ניתנה לישראל בלבד. בדברי הקבלה המובאים שם יכול כל אחד לעיין, אבל גם בדרך הסברא המוסרית ניתן להסביר את העניין. כאשר אדם מקיים דבר כמי שכפאו שד, גם אם הוא מקיים את הדבר בהידור רב הרי שזה כאין וכאפס לעומת מי שמקיים את הדבר מתוך שמחה ועונג ומראה קבל עם ועולם שהוא נהנה מכל רגע של קיום המצווה. מהותה של השבת הקדושה היא הברית בין ישראל לבוראם. אם אנו מראים את השמחה ומחפשים מתי ואיך לענג את השבת, יש לברית הזו קיום. גם אם שומרים את השבת על כל פרטיה ודקדוקיה, אבל מתוך עצב וצער חלילה אזי הברית שהיא מהותה של השבת אינה מתקיימת.

היהודי ננער ממקומו... אכן, אם את אלו אני מפסיד לא שווה לי כל ההמרה הזו... ובה חזר בו מתכניתו הנוראה. את המעשה הזה לא מביא הבן איש חי כקוריוז... הוא מביאו כראיה לחשיבות ועומק העניין של עונג שבת שכוחו להציל נפש מישראל. הוא מבאר שם רעיון עמוק ביותר על פסוק מפרשת השבוע.

"ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת"

שמירת השבת מתבטאת בעשיית השבת, כלומר המאכלים הערבים והעונג 'הגשמי' הוא העושה את השבת ומקיים אותה. מרן הבן יהודי מסביר את הדברים ברעיון עמוק מתובל בדברי קבלה. כרמז לדברים הוא מביא שהתיבה "תבשיל" בהיפוך אותיות נכתב 'לי שבת'. כלומר שהתבשיל של שבת והעינוג שבו מוכיחים

המשך מעמוד 21 | הרב ישראל ליוש

יתחזק בביטחוננו בקב"ה, והוא ישלח לו רפואה שלמה..." "אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין" - ענה לו הרבי ז"ע - "ברגע שבני אדם מטפלים בחולה, זה כבר לא סמוי מן העין... הנה עינינו רואות שיש בני אדם שנתקפים לפעמים בכאבים עזים שנעלמים כלעומת שבאו, בצורה על טבעית..." "על פי שנים עדים יקום דבר' פסק האדמו"ר, בזאת אסכים לניתוח, רק אם יבוא עוד רופא בכיר ויכריע כי הניתוח דחוף ואינו סובל דיחוי, אז אבין שאין מנוס מלהשתמש בדרכי הרפואה, אך אם הוא יאמר שיש אפשרות לדחות את הניתוח אף ביום אחד, אזי אפשר שארפא בדרך ניסית..." ואכן הרופא השני קבע כי הניתוח דחוף, והרבי הסכים שינתחו אותו. כעברו כמה ימים אחרי הניתוח, היה זה בערב שבת, החליט הרבי ז"ע לעזוב את בית החולים, בניגוד לדעתו של אותו רופא בכיר, שסבר כי סכנת חיים היא. כמוצאי שבת בא הרופא לדרוש בשלום הרבי ז"ע, והנה הוא רואה שהרבי משוחח עם אחד מתלמידיו בנעימות ובריאיות איתנה. התפלא הרופא עד מאוד, והבין מיד כי איש קדוש לפניו, ואף שהיה רחוק משמירת תו"מ, ביקש ברכה מהרבי ז"ע.

הגאון רבי מאיר שפירא לחנוכת בית ישיבת 'חכמי לובלין', להשתתף במעמד הנשגב שירים את קרנם בכבוד התורה ועמליה. **חול המועד סוכות, תשל"ה**, הובהל מרן האדמו"ר רבי מרדכי מזוויעהל ז"ע בבהילות אל בית החולים, לאחר בדיקות מקיפות קבע הפרופסור הבכיר כי יש לנתחו באופן מיידי. בני ביתו החליטו להסתיר זאת מהרבי ז"ע עד ממש סמוך למועד הניתוח, אלא שהרבי חש בבהלה שהתרחשה סביב מיטתו, וכשבירר על מה זה ועל מה זה, הוכרח לספר לו על דבר הניתוח. הרבי ז"ע התנגד בתקיפות לעשות את הניתוח, ולא הועילו כל שכנועי הרופאים כי ללא הניתוח מצב חייו בסכנה, עד שהבהילו את רופאו הנאמן ר' גדליה מזל שהוציא מחדרו של הרבי את כל הסובבים וניסה להסביר ולשכנע בדבר נחיצות הניתוח. "אסביר לך את התנגדותי" - החל הרבי את דבריו ברוגע ובשלווה - "יש שתי הנהגות בעולם הזה, והאדם יכול לבחור באחת מהן, יש הנהגה טבעית, על פיה יש ללכת ולדרוש ברופאים, שהרי ניתן רשות לרופא לרפא, אך יש הנהגה גבוהה מזו, והיא הנהגה ניסית, האדם שם מבטחו בה"ת, והקב"ה מרפאהו בדרך על טבעית, אני בוחר בדרך הזו..." "אדרבה" - שאל ד"ר מזל - "הרופאים יעשו מה שיעשו, והרבי

עברו מספר ימים, ובמקום אכסנייתם מצלצל פתע הטלפון, ועל הקו קול מוכר. קולו של הגביר עמו ישבו יחד לסעודת ראש חודש רק לפני יומיים, "בואו מהרה למשרדי", לחש ללא קול

מעשה מופלא על שני האחים הגה"ח רבי ישראל פילטשיק ואחיו הגה"ח ר' מאיר זצ"ל

מאת: הרב אליהו שור

שניים היו המה. אחים בלב ונפש. ואחים גם בדעה ובמעש. הגה"ח רבי ישראל פילטשיק זצ"ל ואחיו הגה"ח ר' מאיר זצ"ל. עובדי ד', בנים להאי חסיד נשגב הגה"ח רבי ניסן זצ"ל שהיה ידוע בהתלהבותו וחמימותו לכל דבר שבקדושה, תפילותיו היו בוקעות רקיעים, והיה ניכר שהוא כבן המתחטא לפני אביו ממש. ואמונתו העזה בד' ובצדיקו העפילוהו לדרגות רמות בעבודת ד' וביראתו תמיד.

אף הבנים המשיכו וצעדו בדרכיו, מבלי לסטות ימין ושמאל. כאשר יחודיים היו שאף התגוררו בארצות הברית - התחנכו המה על פני ברכי אביהם הגדול, שהצליח, לחנך ולהקים דור יראי ד' אף בתנאי האימים באידישקייט ששררו באותם ימים בארצות אמריקה.

כאביהם היו גם המה קשורים בלב ונפש ועבודות של ברזל לגוע צדיקי בית קארלין סטאלין. כאשר המה אף מוסיפים להרבות פעילים למען קיום מוסדות התורה והחינוך הקרלינאיים בארץ ישראל. בכתתם רגליהם במרחבי העולם למען גייס כספים להחזיק את המוסדות כדי לא יכרעו תחת הנטל,

כך מצאו עצמם ביחד - ולפעמים כל אחד לחוד - במקומות נידחים, הן ברחבי ארצות הברית והן בארצות אחרות על פני הגלובוס, בחזרם אחר נדבות ליבם של נגידים בעם למען הרבות תורה וחסידות בישראל.

נראה שכדאי לוותר עליו מראש באשר ליבו לב אבן הוא, ואינו מוכן לשמוע ולתרום למוסדות התורה באשר הם...

דרום אפריקה. נקודה נידחת על פני יבשת נידחת. כאשר אם בימינו אולי כבר פחות נידחת היא, הרי שבימים ההם צדדית וקטנה היתה ביותר. אך מה לא עושים האחים הצדיקים בעת גייסם ממון והון לטובת המוסדות. בשכך, ולאחר שבררו שמצויים מספר נגידים ביבשת, שאולי יפתחו את ליבם וכיסם בפניהם, הפליגו לדרום אפריקה תוך שהם מתפללים קדם מרן די בשמיא שיצליח ד' דרכם בכל ענייניהם.

בהגיעם ליבשת, ולאחר שהתאוששו קמעה מעמל טורח הדרך, החלו לחזר במרץ נעורים אחר גיוס כספים אצל הנגידים.

בין היתר רכשו לעצמם ידידים במקום, שסייעו, ואחד מהם סח להם בהזדמנות מסוימת שמכיר הוא יהודי מקומי עשיר עצום, אשר לו הון רב ביותר. אך נראה שכדאי לוותר עליו מראש באשר ליבו לב אבן הוא, ואינו מוכן לשמוע ולתרום למוסדות התורה באשר הם! האחים לא קיבלו את דבריו כדברי אורים ותומים. "שמה יש סיכוי כלשהוא שאולי יתכן שכן נצליח למצוא מסילות לליבו ולהתירמו לטובת המוסדות הקדושים?" שאלוהו. "ראו", ענה הידיד בכנות. "ידועים לי מקרים בהם הצליחו משולחים, בודדים אמנם, לפתוח את סגור לבו כאשר בהצלחתם העניק למטרתם סכומים הגונים ביותר. אך נראה לי שחבל על זמנכם, רק מראיתכם - הפיאות, הזקון, ההתלהבות היהודית ירתיעוהו מלשאת ולתת עימכם!"

חמש דקות בלבד יש לכם להשמייע את אשר בפיכם. חמש ולא יותר...

האחים לא התייאשו, הרי אינם מייצגים את עצמם, מייצגים הם אלפי פיות של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא, כך שאין ברשותם להתייאש!

בשכך ניסו כמה פעמים לקבוע פגישה עמו, אך בכל פעם הוא מצא תירוץ אחר כדי לדחותם. עד שכעבור כמה נסיונות אמר להם הגביר כך: "ראו נא, הנני מיסב במשרדי אשר במגדל המשרדים בעיר,

פניני מצוה

מצות שמירת שבת

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת (לא טז)

המצוה: לשמור את יום השבת קודש. לא לעשות מלאכה בו, לא אנו, לא בנינו ואף לא העבדים והבהמות.

הטעם: להגביר את אמונתנו בקל בורא כל העולמים, ולהכיר בכך שהעולם אינו קדמון, אלא נברא כל פרט ופרט שבו ע"י הקב"ה כחפצו וכרצונו הפשוט!

ובספר החינוך מוסיף לבאר שגם ענין של "זכר ליציאת מצרים" קיים בו בשמירת שבת קדשינו. באשר כשהיינו עבדים במצרים לפרעה ונוגשיו לא יכולנו לנוח אפילו רגע אחד במשך ימי השבוע כלל. והנה עתה גאלנו השי"ת בידו החזקה מהם ומהמונם. וזכור לכך ציונו לשבות ולנוח ביום שבת קודש, לאות שעתה בהיותנו בני חורין ביכולתנו ומסוגלים אנו לנוח ביום השביעי!

ספרי היסוד העוסקים במצוה זו: משניות וגמרא מסכת שבת, רמב"ם הלכות שבת, טור ושולחן ערוך הלכות שבת. **מצוה זו נוהגת:** בכל מקום ובכל זמן. לזכרים ולנקיבות.

שיתו ליבכם: אף על העבדים והבהמות הננו מצווים בשביתתם, למען ינוחו בשבת קודש!

עצה טובה קמ"ל: הן ידוע גודל אזהרת חכמי הדורות כולם בכלל, וגדולי הדורות האחרונים בפרט בגודל ענין קבלת שבת מוקדמת, אשר היא אף מסוגלת לישועות!

על כן חיזקו ונתחזקה עם ד', להחל לקבל את שבת קודש בזמן מוקדם מהרגיל, ולפרוש ממלאכה קודם הזמן, ובוזה נזכה לקבל את פני השבת כיאות לשבת מלכתא, ובוודאי נתברך בכל ברכותיה!

כאשר כל היום הנני עסוק בניהול עסקי המסועפים, וכל ראשי ומוחי נתונים רק להם. לקראת הערב, בשעה חמש הנני עוזב את המשרד ופונה הביתה לאגור כוח לקראת יום המחרת.

חמש דקות לפני השעה חמש הנני סועד את לבי במאכל מזין כלשהוא, אחרי שעות רבות בהם אינני מכניס לפי שום דבר מאכל. את הזמן הזה - חמש דקות לפני הדקה חמש - הנני מקציב לכם, סורו למשרדי והשמיעו את אשר על ליבכם, אך בבקשה מכם, קצרו בדבריכם באשר בשעה חמש בדיוק הנני מוכרח לעזוב את המשרד לנסוע הביתה. חמש דקות בלבד יש לכם להשמיע את אשר בפיכם. חמש ולא יותר!"

השפלה. אכן, לבוא לפגישה עם גביר בשעה שהוא סועד את ליבו ולקצר בדברים - אך לחמש דקות - כזו נימת זלזול? אך האחים אינם מתרגשים מכך, ולמחרת בשעה היעודה 4:55 בדיוק הם מתייצבים בפתח משרדו של הגביר.

הגביר מקבלם בנימוס. ומורה להם להשמיע בשל מה הם באים אליו, אך ר' ישראל אינו נשמע לו. "הרי ראש חודש היום", הוא מזמר לאוזנו של הגביר. "הכי כבר אכלתם סעודת ראש חודש?" "לא!" ענה הגביר שהיה נראה כגוי גמור.

"אם כן, זאת נעשה", המשיך ר' ישראל. "נאכל מקודם סעודת ראש חודש, ואזי נחזה מה אנו יכולים להועיל אחד לשני."

"שמא יש למר לחם במשרדו" "אכן", משיב הגביר שלא מבין לאיזו סיטואציה נקלע, אך מפני הנימוס אינו שובר את הכלים.

"ודגים?" אכן יש. משיב הגביר.

"אם כן, הבה ניטול ידים לסעודת ראש חודש בטוב ובנעימים, הן יהודים אחרים אנתנו!" החרה החזיק ר' מאיר.

לגביר לא היתה ברירה. ותוך שהוא חורק בשיניו על כך שלא יוכל להגיע לביתו בשעה הקבועה, ניגש ליטול ידיים ביחד עם האחים החסידיים.

כך ישבו שלושם לסעודת ראש חודש, השניים ברצון ובשמחה, והשלישי עונה על כורחו אמון. כמנהג חסידים תיבלו המה את הסעודה בסיפורי צדיקים והליכות קדושים. כך נמשכה הסעודה עד שהורה השעון על השעה שבע.

בשעה שבע גמרו את סעודתם ושיחררו את הגביר לדרכו. הגביר, על אף ששמע מהם תוך כדי סעודה על מטרת התרמתם ועל גודל הזכות שבו, לא אבה להעניק להם סכום הגון, ולו בשל העיכוב אותו משך זמן ממושך.

"בואו מהרה למשרדי", לחש ללא קול...

עברו מספר ימים, ובמקום אכסנייתם מצלצל פתע הטלפון, ועל הקו קול מוכר. קולו של הגביר עמו ישבו יחד לסעודת ראש חודש רק לפני יומיים, "בואו מהרה למשרדי", לחש ללא קול.

השניים נבהלו גם נחפזו. מה פשר למהירות זו. הן שילחם אך לפני יומיים כשלוח איש זבובים טרדניים, ומדוע נזכר בהם פתאום? אך

המשך בעמוד הבא

אלא שהמה קבעו את יום החטיפה בדיוק באותו יום בו סעדתם עמי את סעודת ראש חודש, בגין סעודתכם התעכבתי משך שתי שעות נוספות, כך שיצאתי מעם משרדי רק בשעה שבע. החוליה הראשונה אכן חיכתה להופעתי, ומיד כשיצאתי החוצה כפתוני ולקחוני עמם. אך כשהחוליה השניה - שחיכתה במקום המסוים בזמן המסוים - ראתה שהחוליה הראשונה בוששת מלבוא, החלו הם לחשוש שמא המשטרה שמה את ידם על החוליה הראשונה ולכן אינם מופיעים (להזכירכם, בזמן טרום עידן הסלולארי עסקינן, ולא יכלו לעדכן חוליה אחת לחברתה), מבוהלים עזבו את המקום ונסעו לאשר תיקחם הרוח.

ואילו החוליה הראשונה, כשהגיעה למקום המפגש, והתחוויר לה שהחוליה השניה אינה נמצאת, חששה שמא על השניה שמה המשטרה את ידה. רק מכוח מחשבה זו התחלחלו ביותר, והחליטו להרפות מכל העניין, וזרקוני החוצה לחופשי חנם. מה שאומר שסעודת ראש חודש שלכם, והעובדה שערכתם אותי שעתים, הצילה את נפשי והעניקה לי את חיי לשלל! ולכן, הפנקס פתוח. אמרו לי כמה לרשום להמחאתכם, ואבצעה בשמחה רבה!

זאת עשה, החל לשמור את השבת כהלכתה

אך האחים עצרו מנגד. "לא כסף אנו דורשים, ברצוננו רק לברר האם שומר אתה את השבת כהלכתה?" "עדיין לא..." באה התשובה המגומגמת.

"אם כן, זאת עשה, החל לשמור את השבת כהלכתה ועוד מספר מצוות יסודיות נוספות, וזאת תהיה שכרינו חלף הצלתך!" הגביר הוכה בהלם. הן מוכן הוא למסור בידם כל הון בעלמא תמורת הצלתו. אך המה, לא בכסף וזהב בחרו, כי אם בשמירת השבת, לא שלהם - שכן על שמירת שבת שלהם, ודאי ששני אחים אלה ימסרו את נפשם ורוחם, ותמורת כל הון בעלמא לא תעלה על קצה דעתם לחללה - אלא של יהודי פורק עול הרחוק כל כך מתורה וקיום מצוות!

לנוכח גילויי עוצמות יהדות כאלו, וערבות ואכפתיות כלפי כל יהודי, גם רחוק ומנוכר, נמס לבו של הגביר, והחל לשמור שבת ולהתחזק בידישקייט ככל יכולתו! ושמרו בני ישראל את השבת!

משביקש, נענו לבקשתו.

כשהגיעו למשרדו והתבוננו בו, לא האמינו הם שזהו האיש עימו דיברו ושוחחו אך לפני מספר ימים, פניו לא דמו לשל אתמול, וגם שערו הלבין בפתע פתאום!

הגביר קירבם ביותר. "שמעו לאשר קראוני והבן תבינו הכל". הכריז בפניהם. "באותו יום בו הייתם אצלי וערכתם אותי משך שעתים נוספות מעבר להרגלי לשהות במשרדי, הרי בעת גומרינו עת הסעודה פסעתי החוצה בקצף וחרון אף על מעלליכם. פלתע קרבו אלי בבת אחת מספר בריונים מפחידים, שחורים במראם, ובמהרה כפתו ידי ורגלי, ללא כל גילוי התנגדות מצדי שכן מאובן מפחד הייתי, והשליכוני לתוך תא המטען של רכבם והחלו לדהור בשעטה. הבנתי מיד שבשוד עסקינן וכי כוונתם לרוצחני נפש ולקחת את כספי. החילותי להעביר לנגד עיני את כל מראות חיי, כאשר אני מתכוון לגרוע מכל. אלא שכעבור מחצית השעה של נסיעה נפתחת לה לפתע דלת תא המטען מבחוץ, וכעבור דקה בודדת הנני מוצא את עצמי שרוע לצד הכביש הסואן. לא האמנתי למה שקורה. וכי התחרטו מתוכניתם והחליטו להעניק לי את חיי שלל, שבשל כך זרקוני מרכבם?"

שכבתי משך זמן נוסף כמאובן, פחדתי שמא מלכודת טמנו לי ועד מהרה יופיעו שוב בכוחות מתוגברים. אלא שכעבור זמן נוסף והמה לא הופיעו שוב, הבנתי שאכן חיי ניתנו לי לשלל! החילותי לנסות להשתחרר מהכבלים, ובעזרת ד' ובישועתו הצלחתי בכך ורצתי מהרה הביתה להרגיע את בני ביתי ואותי בעצמי!

למחרת ניגשתי למשטרה והעדתי בפניהם את כל אשר קראוני, הם הבטיחו לטפל בכך במהירות ולעשות ככל אשר לא ידם ולהניח את ידיהם על הרוצחים המתועבים. ואכן כעבור כמה ימים קראו לי אל תחנת המשטרה....

שם התחוויר לי גודל הנס.

בכך שהרוצחים המתועבים עקבו אחרי מספר ימים, וכאשר הבחינו שבכל יום בשעה חמש בדיוק אני יוצא מהמשרד בדרכי הביתה, החליטו לנצל שעה מדויקת זו ולרוצחני נפש. כאשר תוכניתם היתה לחוספני ברכב אחד, ואח"כ, מהלך נסיעה של חצי שעה אח"כ, להעבירני לחוליה אחרת עם רכב שונה, כדי לטשטש עקבות. כאשר החוליה הסופית, היא תבצע את אשר זממו - לרוצחני נפש. היל"ת.

מעוניינים להיות ממזכי הרבים!?

זו ההזדמנות שלכם

מערכת 'לקראת שבת' מרחיבה את ההפצה של הגליונות המודפסים, לצורך כך אנו מחפשים אחראי הפצה (בהתנדבות) במקומות דלהלן:

2. מרחיבים את ההפצה בישיבות הקדושות
ברחבי הארץ
התקבלה תרומה להפיץ כאלפיים עלונים חדשים
המיועדים לישיבות

1. מרחיבים את ההפצה באזורי הצפון
ודרום הארץ
אם הנך מוכן להפיץ את העלונים באזורים בצפון או
דרום הארץ. צור קשר עימנו

אברכים או בחורים המעוניינים לקבל ולטפל בעלונים בישיבתם

צרו קשר עימנו עדיף לפנות במייל לעורך לקראת שבת 10dirshu@gmail.com או במוקד דרשו 02-5609000

כי היא מקור הברכה

השבת היא מקור הברכה
כולנו זקוקים לברכה ולסייעתא דשמיא מיוחדת

אלפי יסודיים בכל רחבי העולם היסודי,

**מצטרפים בימים אלה
ללימוד מסכת שבת**

עם תחילת הלימוד במסכת שבת במסגרת 'העמוד היסודי'.

הצטרפו גם אתם ללימוד 'העמוד היסודי' ותגלו גם אתה לברכה וסייעתא דשמיא

להצטרפות למסגרת מבחני 'דרשון' ופרטים נוספים

בעמדות 'נדדים פלוס' ובמוקד 'דרשון' 02-5609000

אמירת פר' הקטורת על קלף כתב אשורית, מסוגל לישועות ורפואות, לברכה והצלחה, וב'סגולות ישראל' אסף וקיבץ 11 סגולות שיש באמירת הקטורת

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

קח לך סמים (ל"ד)

פרשת קטורת כתובה על קלף כתב אשורית - ב'סדר היום' כתב במעלת אמירת פר' הקטורת על קלף בכתב אשורית: 'וענין הקטורת הוא לבטל כל נגע ופגע רע החושש עליו ועל נפשו, וראוי להשתדל בכל עוז בזה, ולכתוב כל ענין הקטורת בקלף כשר בכתבת אשורית ולקוראו פעם בבוקר ובערב בכונה גדולה ואני ערב

אחד עשר סגולות בקטורת - אמירת פר' הקטורת על קלף כתב אשורית, מסוגל לישועות ורפואות, לברכה והצלחה, וב'סגולות ישראל' (מערכת ק-כ) אסף וקיבץ ומנה 11 סגולות שיש באמירת הקטורת, ואלו הן: א. מבטלת מגיפה וחולאים רעים. ב. ינצל משעבוד מלכויות. ג. הברכה מצויה במעשה ידיו. ד. ינצל מדינה של גיהנם. ה. מבטלת קליפות וחיצונים וסיטרא אחרא. ו. מבטלת כשפים. ז. מבטלת הרהורים רעים. ח. נוחל ב' עולמות, עוה"ז ועוה"ב. ט. מסלק דינים מעליו. י. ימצא חן וחסד בעיני רואיו. יא. מסוגלת לעשירות (אוצר פלאות התורה).

הזמנים לאמירת פרשת הקטורת ואמירת פיטום הקטורת בסעודה

הזמנים לאמירת פרשת הקטורת - נוהגים לומר פרשת הקטורת בשחרית מנחה וערבית. הטור בהל' תפלה (או"ח סי' קל"ג) אחר שהביא המנהג לומר פר' הקטורת בתפילת שחרית, כתב: 'וכן בערב, לאחר שיגמרו תפילת ערבית, נוהגין לומר פיטום הקטורת'. וכן פסק הרמ"א (או"ח סי' קל"ב) וב'שער הכוונות' (ברכות פ"ה אות ט"ו) הביא מהאר"י לאומרו גם במנחה (מג"א ובבאר היטב סי' רל"ד סק"ב) ובמשנ"ב (סי' קל"ב סק"ג) פירש דמה שכתב הרמ"א בסימן קל"ב לומר פיטום הקטורת בערב, היינו - לאחר תפילת מנחה או קודם לה. ובאמירת קטורת בשחרית. יש נוהגים לאומרה לפני התפילה, ויש לאחריה, ויש לפני ואחרי התפילה. ה'חכם צבי' נהג קודם תפילת שחרית, ואחר התפילה אמר ברייתא (כריתות ו.) 'פיטום הקטורת כיצד'. וביאר בנו היעב"ץ מנהג אביו, דלכאורה היה צריך לומר פר' הקטורת אחר התפילה, כי סדר העבודה היה להקדים התמיד לקטורת. ע"כ עשה פשרה וקרא פסוקים קודם תפילה והברייתא אחר תפילה (וכן היעב"ץ בסידורו

אמירת פיטום הקטורת בסעודה

אמירת פיטום הקטורת בסעודה - ה'בן איש חי' (פר' בהר אות א) כתב: יזהר לומר בסעודה פיטום הקטורת. וה'פרי עץ חיים' (שער עולם העשייה פ"ד) מעיד על האר"י, שנהג במגיפה לומר פר' הקטורת אחר חצות לילה, ומסוגל מאד אם יאמרו ביחד י' יראי ה'. וה'אבודרהם' (מוצ"ש) כתב, נהגו בפרובינציא לומר במוצ"ש אין כאלוקינו ופיטום הקטורת, למען נתעשר ונצליח בדרכינו. וב'ארחות חיים' (מוצ"ש) כתב: לפי שהשבת נקראת כלה ודרך לבשם הכלה, ובשבת שהוא יום חופתה לא צריכה בשמים דשמחת חופתה משמחה יותר מבשמים, ובמוצ"ש מבשמים אותה בפיטום הקטורת (אוצר פלאות התורה).

וכך אמר הסטייפלער אדם שרוצה להצליח, יעשה זאת בלי פרסום

על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת" (ל"ד א) - רש"י אומר שלוחות הראשונות נשתברו כי היו בתשואות וקולות ולכך שלטה בהן עין הרע, ולוחות שניות שהיו ללא פרסום נשארו. וכך אמר הסטייפלער אדם שרוצה להצליח, יעשה זאת בלי פרסום. ולת"ח אחד שהיו לו צרות רבות אמר שזה בגלל ששמו התפרסם, ומצווה שנעשית בפרסום יורד רוב הערך שלה. ויש בארץ יהודי שמחזיק

למעלה מאלף אברכים, והוא משלם בזמן ויותר מהרגיל. והוא סיפר שפעם הרב שטיינמן זצ"ל שאל אותו אמור לי למה אתה מצליח כ"כ, הרי אני מכיר אותך אתה לא ידוע כ'הכי' מוצלח באסיפת כספים? א"ל ראש הרשת אולי זה בגלל שאני משלם בזמן? א"ל הרב שטיינמן 'לא נראה לי'. א"ל אולי זה בגלל שלפעמים אם נשאר לי אני משלם יותר? א"ל הרב שטיינמן 'לא נראה לי'. ואז שאל הרב איזה שלט תלוי על הכולל שלך גדול או קטן? ענה ראש הכולל אין שם שלט! קם הרב שטיינמן ואמר לו: 'לכן אתה מצליח!'.
◆◆◆

חידות לפרשת השבוע:

- א. א. היכן נרמז בפרשה שיש לאדם נשמה יתרה בשבת, ומדוע ניתנה לאדם נשמה יתרה בשבת?
- ב. ב. היכן נרמז בפרשה שהגיהנום שובת בשבת (כדאיתא בסנהדרין ס"ה)?
- ג. ג. מדוע נותנים מחצית השקל רק מגיל 20?
- ד. ד. מה הקשר בין הכיור לפר' שקלים וירידת הגשמים?
- ה. ה. מי היה שקול כג' אלפי איש?
- ו. ו. שפתיו של מי בפרשה נעשו של זהב?
- ז. ז. איזה פסוק מהפרשה כתב הרמב"ם (באיגרת תימן) לאלו שהיו בדור של שמד?
- ח. ח. מי עוד התפלל 'שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך'?

בלעם שהיו שקולים כג' אלפי איש, עוד כתב הזוהר: ג' האלפים שנהרגו כולם היו מהערב רב בני בנות שמעון, כלומר, את הזהב שעשו ממנו את העגל נתנו אלו שאימותיהן משבט שמעון ואבותיהם מן הערב רב.

- **תשובה לחידה ו.** איתא בפרקי דר"א (פרק מ"ה) לקח משה העגל ושרפו באש והיה משקהו לישראל, וכל מי שהיה נושק העגל בכל ליבו היו שפתיו נעשות של זהב ושבת לוי היו הורגים אותו, עד שנפלו בישראל כשלושת אלפי איש.
- **תשובה לחידה ז.** כתב הרמב"ם (באיגרת תימן פ"א) את הפסוק 'מילאו ידכם היום לה', שפסוק זה ייאמר גם לנמצאים בדורו של שמד שישו בו הנמצאים בו, ומה שסובלים ייסורים ואבדן הרכוש וקלקול כל מצביהם, כי כל זה תפארת להם לפני ה' יתעלה והישג עצום לכל אשר יארע להם כקרבת כליל על גבי המזבח.
- **תשובה לחידה ח.** בהגהות 'עיני שמואל' (בסוף הגמ' יומא נ"ב): מביא שב'עבודת ישראל' (לר"י קמחי קס"ז): הביא בשם 'ברית מנוחה', שבקודש הקדשים היה חקוק שם ה' באותיותיו ובניקודיו בשער הארון, וכאשר היה רואה הכהן ששער הארון היה מלא זוהר לבן, היה שמח מאד, ואם היה רואה שהיה אדום, לא היה סימן טוב לישראל ולא לכהן, וכראות הכהן האדום הזה, היה מתאונן ואומר - 'ריבון העולמים שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך', והיה מרבה בבקשות ובתחנונים לפני הקב"ה, והיה קו אחד נקשר עד חוץ לעזרה, והיה כה"ג מנענע הקו, והיה רומז לבני"ש שיצחקו אל ה' וישבו אליו בכל לבבם, וכראות הכהנים והעם שהכהן מנענע הקו, צועקים בנפש מרה ושואלים רחמים לפני הקב"ה, ומייד האדום היה חוזר ונהפך ללבן, והכה"ג היה מנענע הפעמונים מרוב השמחה.

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** כתב 'בעל הטורים' עה"פ 'וביום השביעי שבת וינפש' שהם סופי תיבות 'שתיים', מפני שיש לאדם שתי נפשות בשבת, וב'ספורנו' כתב, לכך ביום השביעי נעשה האדם בעל נפש יתרה שהיא תוספת הכנה להשיג מה שכוון הקב"ה בשלמות פעולתו, באמרו 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו'. ומעניין שרש"י (ביצה ט"ז). כותב שהנפש היתרה שיש באדם הוא 'רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרווחה ואין נפשו קצה עליו', ומאידך כתב 'בעל הטורים' (ויקרא י', י) לכך אדם מרגיש כבדות במוצ"ש בגלל הנשמה היתרה שאבדה ואז האוכל מכביד עליו.
- **תשובה לחידה ב.** כתב ה'בעל הטורים', 'וינפש' בגימטריה: 'אלו שבגיהנם' - שאף אור של גיהנום שובת בשבת.
- **תשובה לחידה ג.** כתב ה'חזקוני', לפי שמחצית השקל באה לכפר עליהם ופחותים מכן 20 אינם נענשים בידי שמים ואינם צריכים להביא כפרה.
- **תשובה לחידה ד.** כתב 'רבינו בחיי' הטעם שנסמכה פר' כיור לפר' שקלים, לפי שהיו מי הכיור מרבים הגשמים והשקלים היו צדקה, ובזכות הצדקה הגשמים מתרבים ובביטולה נעצרים כדאיתא בגמ' (תענית ח) 'אין הגשמים נעצרים אלא בשביל פוסקי צדקה ברבים שאינם נותנים', והש"ך כתב: להודיע שכשם שהשקלים באו עבור האדנים לכפר על עוון העגל, כך בא הכיור לכפר על חטא העגל, שהכיור נעשה מהנדבות שנדבו הנשים במשכן וכיוון שסירבו הנשים להתנדב לעגל והתנדבו למשכן, ראוי הכיור לכפר על עוון העגל, ולכך נאמר 'ועשית כיור נחושת וכנו נחושת לרחצה' ולא נאמר 'לרחצה ידיהם ורגליהם', לרמז דחוץ מידיים ורגליים, בא הכיור לרחוץ מזהמת העגל.
- **תשובה לחידה ה.** איתא בזוהר (בלק קצ"ד א) עה"פ 'ויפול מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש' - אלו יונס וימברוס בני

האם אומרים "ועל הכלכלה" בחתימת ברכת 'על המחיה'? האוכל ענבים מארץ ישראל ותמרים מחו"ל - כיצד יחתום את ברכת 'על העץ'?

לאחר אכילת מאפים או תבשילים העשויים מחמשת מיני דגן: חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון, מברכים 'על המחיה'. לדעת רוב הראשונים, נוסח חתימת ברכת 'על המחיה' הוא: "ברוך אתה ה' על הארץ ועל המחיה", וכן פסק המשנה ברורה. ולדעת כמה ראשונים, נוסח החתימה דומה לנוסח שבפתיחת הברכה: "על המחיה ועל הכלכלה"; וכן נהג הגרי"ש אלישיב זצ"ל. והגרי"י

קניבסקי זצ"ל, נהג אף הוא להוסיף "ועל הכלכלה", אך כשבידך בציבור, היה מוסיף זאת בלחש.

ויש שנהגו לומר: "על המחיה ועל הכלכלה אין צריך לומר", וכוונתם, שאם אין צורך להוסיף "ועל הכלכלה", אזי יחשב כאילו אמרו לאחר סיום הברכה: "ועל הכלכלה אין אומרים". אולם, החזון איש זצ"ל סבר כי אין בכך תועלת, משום שתוספת המילים "אין אומרים" אינה משמעותית. והגר"ש וואזנר זצ"ל הוסיף, כי כשמברך בנוכחות אחרים, יתכן שאף יש איסור בהוספת המילים "אין אומרים", מחמת ההלכה שהמברך ברכה צריך להמתין בשתיקה עד שרוב השומעים יסיימו לענות 'אמן'.

והנהוג לומר "על המחיה" בלבד, ושומע את הברכה מפי אדם הנוהג לומר "על המחיה ועל הכלכלה" - הורה הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שיענה 'אמן' מיד לאחר "על המחיה".

ולאחר אכילת פירות משבעת המינים: זיתים, תמרים, ענבים, תאנים ורימונים, מברכים "על העץ ועל פרי העץ", וחותרים: "על הארץ ועל הפירות". וכשמדובר בפירות שידוע בוודאות כי גדלו בארץ ישראל - גם אם הם נאכלים בחוץ לארץ - צריך להזכיר זאת בחתימת הברכה: "על הארץ ועל פירותיה". ובנוגע לסוף הברכה, לפני חתימתה, כשאוכל מפירות ארץ ישראל: לדעת הערוך השולחן, יש לומר "ונודה לך על הארץ ועל הפירות", וכן הורה הגר"ש אויערבך זצ"ל; ולדעת הכף החיים, יש לומר "ועל פירותיה", וכן הורה הגר"ח פשיינברג זצ"ל.

ואם אמר על פירות ארץ ישראל "הפירות" במקום "פירותיה", יצא ידי חובה; ולהיפך, אם אמר על פירות חוץ לארץ "פירותיה" - הסתפק הקצות השולחן אם יצא ידי חובה, וכן הסתפק בכך הגר"ח פשיינברג זצ"ל, אך כתב כי מסתבר שיצא ידי חובה.

ואם אוכל פירות מארץ ישראל ומחוץ לארץ יחד - לדעת הגרי"י קניבסקי זצ"ל והגרי"ש אלישיב זצ"ל, יאמר "פירותיה" בלבד; ולדעת הגר"ש אויערבך זצ"ל, יאמר "הפירות" בלבד. והקצות השולחן צידד לומר "ועל פירותיה ועל הפירות".

ולאחר שתיית יין, מברכים 'על הגפן ועל פי הגפן'. ובברכת 'על הגפן' על יין המיוצר מענבים שגדלו בארץ ישראל - לדעת הכף החיים, יש לחתום "ועל פרי גפנה", וכן דעת הגר"ש וואזנר זצ"ל; אך הגרי"י קניבסקי זצ"ל נהג שלא לשנות, וחתם "ועל פרי הגפן", כנוסח הברכה על יין מענבים שגדלו בחוץ לארץ.

ובברכת 'על המחיה' על מיני דגן שגדלו בארץ ישראל - יש מהראשונים שכתבו, לחתום "ועל מחייתה", וכן מנהג בני ספרד; ורוב הראשונים והפוסקים לא הזכירו שינוי זה, וכן מנהג בני אשכנז שלא לשנות, וחותרים "ועל המחיה".

והאור שמח כתב טעם לחלק בין פירות למיני דגן, שמיני הדגן בצורה שבה מברכים עליהם על המחיה השתנו מצורת גידולם בארץ, שהרי רק לאחר בישול ואפייה מברכים עליהם 'על המחיה'; ואילו הפירות משבעת המינים שמברכים עליהם "על פירותיה", לא השתנו מצורת גידולם בארץ. וכן כתב הגר"ש אויערבך זצ"ל. והגר"ח פראנק זצ"ל, והגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"ש וואזנר זצ"ל, כתבו, כי טעם הדבר משום שחלק נכבד מהקמח הנמצא בארץ ישראל מקורו מחוץ לארץ.

מי שאכל עוגה וענבים - כיצד יברך ברכת 'מעין שלוש' ומדוע בחנוכה ובפורים, אין מזכירים את היום בברכת 'מעין שלוש'?

מי שאכל מיני מזונות ופרי משבעת המינים, ושתה יין - יברך ברכת 'מעין שלוש' אחת על הכל, ויזכיר את כל המינים שמברך עליהם בנוסח זה: "על המחיה ועל הכלכלה, ועל הגפן ועל פרי הגפן, ועל העץ ועל פרי העץ"; ועל פי סדר זה, יזכיר את שלושת המינים גם בחתימת הברכה.

וכמו כן, יש להזכיר את המינים בסדר זה גם כאשר מברך על שני מינים: מיני מזונות ויין, מיני מזונות ופירות, או יין ופירות. אולם, כשמברך בשבת בבוקר ב'קידושא רבה' על היין של קידוש ומיני מזונות שאכל לאחריו - לדעת השואל ומשיב, יש להקדים את היין, מאחר ולולי היין, דהיינו הקידוש על היין, לא היה יכול לאכול. אולם, לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, גם בקידושא רבה יש להקדים את 'על המחיה' ל'על הגפן'.

האוכל עוגה בשבת לשים סעודת שבת ושכח לומר 'רצה' בברכת 'על המחיה' - האם צריך לברך שנית? מדוע לא מזכירים את חנוכה ופורים בברכת 'מעין שלוש'?

בברכת 'מעין שלוש' - 'על המחיה', 'על העץ' ו'על הגפן' - בשבת, מזכירים את השבת באמירת: "ורצה והחליצנו ביום השבת הזה". וביום טוב, חול המועד וראש חודש, מזכירים את היום באמירת: "וזכרנו לטובה ביום... הזה"; ויש אומרים, שבשלושת הרגלים הנוסח הוא: "ושמחנו ביום חג... הזה",

וזהו הנוסח המצוי בסידורים.

ואם שכח להזכיר את היום, לא יברך שנית, משני טעמים: א. דילוג על הזכרת היום אף בברכת המזון אינו מחייב ברכה בשנית אלא באכילת חובה, ואכילה ושתיה שמברכים עליהן 'מעין שלוש', בדרך כלל אינן חובה; ב. יש הסוברים שבברכת 'מעין שלוש' אין חובה כלל להזכיר את היום. ועל פי טעם זה, הורה הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שאף האוכל עוגה בשבת ומכוון לצאת בה ידי חובת סעודה, אם שכח להזכיר את השבת בברכת 'על המחיה', אינו חוזר; והוסיף, שמאחר ויש אומרים שאינו יוצא ידי חובת סעודה באכילה זו, אין זה נחשב לאכילת חובה.

ובחנוכה ובפורים, אין מזכירים את היום בברכת 'מעין שלוש'. וכמה טעמים לדבר: א. המהר"ם מרוטנבורג ביאר, שחכמינו ז"ל תיקנו לומר 'על הניסים' בברכת המזון בברכת ההודאה, וההודאה אינה נזכרת בברכת 'מעין שלוש'. ב. הלחם המזוהר ביאר, שהיות וחנוכה ופורים לא נזכרו בתורה, לא תיקנו להזכירם בברכת 'מעין שלוש'. ג. הגר"ח מבריסק זצ"ל ביאר, שמאחר והזכרת חנוכה ופורים אינה קובעת ברכה לעצמה בברכת המזון כאשר שכח לאומרה, לא תיקנו להזכירם בברכת 'מעין שלוש'; אבל ההזכרה של השבת ושאר המועדים, קובעת ברכה מיוחדת לעצמה בברכת המזון כאשר שכח לאומרה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חֲמֵדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

”במהלך סעודה שלישית כיבדו את אבא שלי לשיר איזה ניגון, והוא אמר שהוא רוצה לשיר ניגון, אבל קודם לכן הוא רוצה להקדים הקדמה...”

איש 'דרשו' הרב שלום יאכנעס, עם סיפור מיוחד על אביו, נעים זמירות ישראל 'רבי אלתר' יאכנעס זצ"ל

הכנסת של כ"ק אדמו"ר מבוסטון, ולאחר מכן נשאר לנסעודת שם סעודה שלישית כמנהג החסידים שאוכלים את הסעודה השלישית בצוותא חדא בבית הכנסת.

”במהלך הסעודה כיבדו את אבא שלי לשיר איזה ניגון, והוא אמר שהוא רוצה לשיר ניגון, אבל קודם לכן הוא רוצה להקדים הקדמה. “במדינות רבות באמריקה נהוג שהיהודים הבאים לבית הכנסת לתפילת מנחה של שבת, נשארים לסעוד סעודה שלישית במקום. אף שבמקומות אחרים זה מנהג חסידי בעיקרו, במדינות אלו מדובר במנהג כללי, וכולם נוהגים כך. אולי בגלל שהם צריכים לצעוד מרחק רגלי גדול לבית הכנסת וקשה לחלק מהם לצעוד הלך ושוב, כך שהם מעדיפים לסעוד את סעודה זו בבית הכנסת בצוותא חדא.

”כך או כך, בהרבה מקומות בניו יורק יש מנהג מעניין לשיר את הפיוט 'יום זה לישראל אורה ושמחה', בסעודה שלישית, למרות שהוא בעצם שייך לזמירות של ליל שבת.

”ולמה? כי יהודים אלו התמודדו במשך השנים עם ניסיונות לא קלים בשמירת השבת ובשמירת המצוות בכלל. הם חיים בין הגויים במשך שנים רבות, והשמירה על הגחלת היהודית היא משימה לא פשוטה שהולכת ונהיית יותר מורכבת ככל שעוברות השנים שהם נמצאים בין הגויים הרחק מהקהילות היהודיות הגדולות.

”בפיוט הזה יש הרבה מאוד חיזוק לכל יהודי. “חמדת הלבבות לאומה שבורה, לנפשות נכאבות נשמה יתירה”, “אזכה הוד מלוכה אם שבת אשמרה”, “אנא עליון נורא, הביטה עננו - פדנו במהרה חננו חננו” וכן על זה הדרך עוד ועוד.

”לאחר דברי ההסבר הללו פצח אבא בשירת 'יום זה לישראל', והקהל כולו מאוד התרגש והצטרף לשירה בקול גדול, ומיני אז נקבע הדבר בבית מדרשו של האדמו"ר מבוסטון בארץ, שיחד עם רבי אלתר כולם מצטרפים לשירה בסעודה השלישית ושרים את 'יום זה לישראל אורה ושמחה'.

הרב שלום יכנס, הנו אחד הפעילים הבולטים ב'דרשו' וידיו רב לו בזיכוי הרבים זה שנים רבות. אבל הפעם הוא מספר לנו על אביו, נעים זמירות ישראל הרה"ג ר' אלתר צבי יכנס זצ"ל, הלא הוא מלמד התינוקות המפורסם משירי הילדים 'רבי אלתר' שעלה השמימה, אחרי שנים רבות שכיד את ה' מגורו בכל עוז ותעצמות, והשפיע יראת שמים טהורה על אלפי רבבות ילדי ישראל, באמצעות שיריו המתוקים ומלאי האמונה התמימה והפשוטה בתורה ובנותן התורה.

”אבא זצ"ל, היה מנצל את הכישרון שלו עד תום, כדי לעבוד את הבורא יתברך”, מספר בנו ר' שלום. “זה היה מדהים לראות איך שהוא משתמש ביכולות שלו בכל הזדמנות, ובכל מקום. כך למשל בכל פעם שהוא היה מגיע ל'שלום זכר', בדרך כלל מה שקורה זה שאנשים יושבים ומפטפטים, אומרים כמה ווארטים ובעיקר מחליפים חוויות מהשבוע החולף. אבל איפה ההשתתפות בשמחה של בעל השמחה? כשאבא זצ"ל היה מגיע, הוא מיד היה פוצח בשירת 'סימן טוב' ומזל טוב, וסוחף את הקהל אחריו בשירה, למשך עשר דקות ואפילו רבע שעה של שירה שמחה כאיש אחד בלב אחד.

”זה היה חוזר על עצמו למחרת, בקידושים. הוא היה מגיע לקידוש, ומתחיל לשיר. הציבור הצטרף אליו, והוא הכניס שמחה יהודית אמיתית להרבה מאוד שמחות בישראל.

”מטבע הדברים בכל פעם שהוא התארח בבית כנסת כלשהו, היו מכבדים אותו לגשת לפני העמוד לקבלת שבת או לתפילת מוסף וכדו'. והוא תמיד היה ניגש בשמחה והופך את התפילה לדבוקה אחת גדולה של שירה ורננה לכבוד בורא עולם, הקהל תמיד היה נסחף אחריו, ובעצם זה היה כישרון מיוחד שלו לגרום לכולם לשיר יחד אתו בשמחה וברננה.”

סיפור מיוחד שרוצה הרב יכנס לספר לנו, עוסק דווקא בזמירות ששרים בסעודה השלישית בבית הכנסת של כ"ק אדמו"ר מבוסטון בשכונת הר נוף בירושלים.

”באחת הפעמים שאבא התארח אצלי בשבת, התפללנו בבית

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה